

KNIŽNÁ REVUE

★ 19. ČÍSLO ★

★ XVI. ročník ★ ISSN 1210-1982 ★ ISSN 1336-247X ★

★ 13. AUGUST 2006 ★

Z OBSAHU

- ■ Mila HAUGOVÁ:
Rastlina so snom: Vertikála s. 4
- ■ RECENZUJEME:
Milan Igor CHOVAN: Ružový grúň
Dominik DÁN: Beštia
W. GOMBROWICZ: Kozmos
Jozef KÚTNIK-ŠMÁLOV: Kresťanský
stredovek Slovenska
Tibor FERKO: Lásky hra osudná s. 5
- ■ Štefan DANKO: Osudy kapelníka s. 6
- ■ Rozhovor s českou spisovateľkou
Lenkou PROCHÁZKOVOU s. 7
- ■ Elizabeth KOSTOVÁ: Historička s. 7
- ■ Vydavateľstvo Reader's Digest Výber s. 8
- ■ 104 anotácií nových kníh v predaji . . . s. 9-10
- ■ Najpredávanejšie knihy vo Francúzsku . . s. 11
- ■ Rozhovor s básnikom, prozaikom
a divadelníkom Viliamom KLIMÁČKOM . . s. 12

Pozvanie na kávu od synovho kamaráta má prekvapilo. Dvadsaťročný fešák ma na kávu pozval naposledy pred 25 rokmi. Vysvetlenie však bolo jednoduché. Chcel poradiť, čo si má prečítať zo súčasnej slovenskej literatúry. Povedal, že v čítaní dobieha zameškané zo strednej školy. Vo svetovke nemá problém orientovať sa, ale svoju prázdninovú kúpu piatich slovenských kníh „naslepo“ pokladal za zlú investíciu. Nie je jediným vysokoškólakom, ktorý si znižuje čitateľské dlhy. Podstatne viac je však tých, ktorí nemajú pocit, že nečítaním o čosi prišli. Nie je to však len ich chyba. Väčšina prváčikov sa do školy teší preto, lebo sa chce naučiť čítať, aby si sami mohli čítať rozprávky. Keď to konečne dokážu, rodičia im v ďalších ročníkoch vymyslia toľko organizovaných mimoškolských aktivít, že na čítanie im jednoducho neostane ani čas, ani energia. Je začiatok školského roka, pri výbere krúžkov a kurzov treba myslieť na to, že aj dieťa je len človek a potrebuje čas pre seba. Možno aj na tú chvíľku s knižkou, lebo, čo sa za mladi naučíš...

Margita Biziková

NAJ predávanejšie knihy

Libreria, Šimonfy Ivan, Ernestova bašta 3 A, 940 01 Nové Zámky, tel. 035/6400100

1. P. Coelho: Ako rieka, ktorá plynie... - Ikar
2. R. Cook: Osudný gén - Ikar
3. S. King: Temná vež - BETA

Slovenské

1. B. Filan: Wewerka - Vydavateľstvo Slovart
2. M. Lasica: Lenže ja som iba komik - Forza Music
3. Angličtina pre samoukov - Belimex

Knihkupectvo Sabol, M. R. Štefánika 1515, 075 01 Trebišov, tel. 056/6724415

1. D. Brown: Da Vinciho kód - Vydavateľstvo Slovart
2. Ch. Knight - R. Lomas: Chíramov kľúč - Remedium
3. A. Golden: Pamäti gejšie - Ikar

Slovenské

1. P. Nagyová-Džerengová: Za to mi zaplatíš! - Ikar
2. B. Filan: Wewerka - Vydavateľstvo Slovart
3. J. Repovská: Do roka a do dňa - Ikar

Anna Lačná, Kniha Alva, Makarenkova 214, 958 01 Partizánske, tel. 038/7492191

1. D. Brown: Da Vinciho kód - Vydavateľstvo Slovart
2. C. S. Lewis: Kroniky Narnie - Vydavateľstvo Slovart
3. D. Gibbins: Atlantída - Columbus

Slovenské

1. K. Gillerová: Ráno neplačem - Slovenský spisovateľ
2. M. Hamzová: Vôňa karameliek - Motýl
3. T. Keleová-Vasilková: Kvetý pre Lauru - Ikar

NÁŠ TIP ■ NÁŠ TIP ■ NÁŠ TIP ■ NÁŠ TIP ■ NÁŠ TIP

Douglas COUPLAND

ELEANOR RIGBY

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2006
Preklad Alexandra Ruppelďtová

Kanadský spisovateľ Douglas Coupland debutoval roku 1991 románom *Generácia X*. Nasledovalo osem ďalších kníh a s nimi aj medzinárodný úspech a preklady do viacerých jazykov. U nás vychádza ako prvý preklad románu *Eleanor Rigby*, ktorý napísal roku 2004.

Liz Dunnová je 36-ročná osamelá žena. Žije v dvojizbovom nudnom byte, nemá priateľov, navštevuje ju len matka, brat William a sestra Leslie. Práca ju nenadchýna, ani neotravuje, nie je šťastná, ani nešťastná. Sama o sebe tvrdí, že je neviditeľná, nikoho nezaujíma a nikto si ju nezapamätá. O jej sebahodnotení svedčí aj jej e-mailová adresa: eleanor-rigby@artic.ca. Slávnú pesničku Beatles o osamelej starej dievke, čo v kostole zbiera ryžu, ktorú hádžu svadobčania na šťastných novomanželov, poznajú takmer všetci. Aj jej smutný koniec, keď na Eleanorin pohreb nikto nepríde, refrén o osamelosti si dodnes nôtia tisíce ľudí.

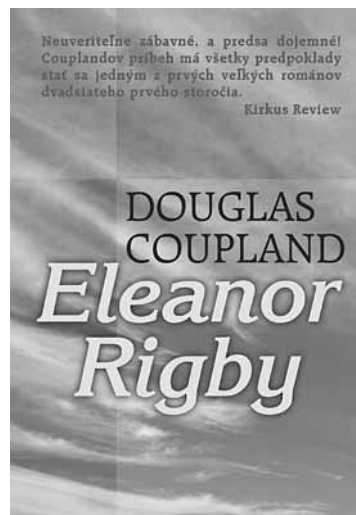
Liz sa svojej osamelosti nevzpiera. Snaží sa jednoducho prežiť do smrti. Nič nerieši, všetko berie tak, ako prichádza a plynie. Surfuje po internete, vyhľadáva kuriózne informácie a trápia ju také otázky, ako: s akými pocitmi by sa vyrovnával od narodenia slepý človek, keby zrazu videl, koľko predkov má v priemere dnešný štyridsiatnik a iné bizarnosti. Najviac však analyzuje osamelosť. Už v detstve bola čudná. Cez prázdniny tajne chodila do cudzích prázdnych domov. Chcela sa ocítať na miestach, kde nemala čo hľadať a kde bolo ticho a pokoj. Príťahovali ju nočné stolíky. Prekutrať cudzí nočný stolík bolo ako absolvovať bláznivú jazdu najintimnejším vnútro človeka. A ešte ju fascinovali rodinné albumy. Tipovala, kto je dobrý a kto zlý, aké príbuzenské vzťahy spájajú ľudí na fotografií. Svet je plný takýchto Liz. Žijú vedľa nás nepovšimnute, a pritom sú to vzácní ľudia s bohatým a originálnym vnútorným

životom. Svoje malé i veľké drámy prežívajú sami a o kuriózných situáciách, s ktorými sa musia vyrovnávať, sa nikto nikdy nedozvie.

Couplandovi sa podarilo vytvoriť krehký príbeh. Smutný obsah dostáva jeho ironickými až sarkastickými postrehmi nový, láskavý rozmer. Humor je nenásilný a kultivovaný, pointovanie jednotlivých situácií prekvapivé až bizarné (12-ročná Liz nájde mŕtvolu napoly rozseknutého transvestitu a nadvíha mu sukňu, aby sa pozrela, či je naozaj chlap; na výlet do Ríma sa teší kvôli množstvu sóch nahých mužov; pohráva sa s myšlienkou vydierať príbuzných závetom; teší sa z toho, že jej padol k nohám meteorit, pritom je to rádioaktívny úlomok kozmického satelitu...).

Lizin život sa úplne zmenil deň potom, čo jej robili resekciu zubov múdrosti. Predstavte si, v 36 rokoch. Vtedy zazvonil telefón a zavolali ju do nemocnice, kde ležal jej sfetovaný syn. Na ruke mal náramok s textom, že keby sa mu niečo prihodilo, majú kontaktovať Liz. Porodila ho v šestnástich, po návrate z výletu v Ríme. Bolo to na diskotéke, nepamätá si však celkom nič, má okno. Na to, že je tehotná, prišla, až keď zacítila pohyby. Nič neriešila, nikomu nič nepovedala a porodila. Neverila si, žeby dokázala vychovať dieťa a že by mu s ňou bolo dobre, dala ho na adopciu. Zrazu tu bol mladý muž, ktorý ju pokladal za človeka, ktorému možno veriť, mal ju ako poslednú záchranu.

Osamelosť pominula, ale len nakrátko. Prežili spolu krásne, plné, ale aj bolestné štyri mesiace. Jeremy mal sklerózu multiplex. Choroba postupovala rýchlejšie ako spoznávanie matky a syna. Stačili nájsť veľa spoločných výstredností – vedeli spievať piesne odzadu, oboch fascinovali cudzie rodinné fotografie, obaja boli veľmi osamelí... Zostalo však množstvo otázok. Boli

osamelí preto, lebo boli čudní, alebo boli čudní preto, lebo boli osamelí? Je azda osamelosť dedičná?

Osobitné miesto v celom texte majú Jeremyho, a v závere aj Lizine, videnia.

Opätovná osamelosť bola pre Liz ešte ťaživejšia. Netušila, že ju ešte čakajú dobrodružstvá, o akých sa iným iba snívajú. Rovno k nohám jej spadol horúci meteorit, zaujímala sa o ňu vienedská polícia a cestou do Viedne vo Frankfurte kvôli nej zastavili prázdnú letiska a ona skončila vo väzení.

Dojemný príbeh s napätím, prevapením a bizarnosťami slúžil autorovi na roztvárnenie pocitov, ktoré v sebe potláčame, za ktoré sa hanbíme alebo ich dokonca pokladáme za neslušné. Odkrýva zlyhania, šťastia i náhody. Celým románom sa však ako podkladová farba vlnie sila rodiny, miesta, kde sa vie, o čom sa nemá rozprávať. Krv nie je voda a vlastná rodina, nech je akokoľvek uletená, je jedinou istotou na tomto čudnom mieste nazývanom svet.

Antonia Bednáriková

zrkadlíme

Ani napriek nespornej popularite vás nezvyknú označovať za celebritu. Čím to je?

Keby ma tak označovali v súčasnej situácii, keď sú celebritami televízne rosníčky, rýchlokvasené SuperStar, Vyvolení, Mojsějovci či nevesty hľadajúce miliónára, musel by som sa sakramentsky zamyslieť nad svojou osobnou integritou – kde som urobil prešľap, že ma považujú za celebritu? Vari som nechtiac šliapol do smotánky?

Dušan Mitana,

Sme-Víkend 26. 8. 2006

O čom asi debatujú Albert Marenčin, Jozef Mihalkovič a Rút Lichnerová na festivale Capalest v Banskej Štiavnici? Možno aj o Marenčinovej knižke *Laterna magika*, ktorej prezentácia bola na programe 23. augusta.

Kde bolo

- Klub slovenských spisovateľov v Bratislave – prezentácia knihy RÚT LICHNEROVEJ *Anna Regina* – 5. septembra
- České centrum, Rázusova 13, Košice – prezentácia knihy Tibora FERKA *Lásky hra osudná* – 5. septembra
- Knihukeupctvo Panta rhei v Bratislavskom Auparku – prezentácia knihy Jaroslava CITU *Ako Maťo s Klinčekom hľadali rybník* – 6. septembra
- Reštaurácia Pohoda na Majakovského 9 v Bratislave – prezentácia knihy Zdeny STUDENKOVEJ *Nové recepty so štipkou hereckého korenia* – 7. septembra
- Kostol Najsvätejšej Trojice v Bratislave – prezentácia knihy Veroniky LANGOVEJ *Smrť za mrežami* a zádušná svätá omša za ľudí, ktorí boli za svojiu vieru väznení a zomreli vo väzení – 11. septembra

Kde bude

- Slovenské národné múzeum v Bratislave – otvorenie výstavy významného slovenského karikatúristu Jozefa SCHEKA a prezentácia monografie, ktorú zostavili F. JABLONOVSKÝ a K. FÖLDVÁRI – 14. septembra
- Mestská knižnica na Kapucínskej ulici v Bratislave – prezentácia básnickej zbierky českej poetky, spisovateľky a prekladateľky Jany ŠTROBLOVEJ *Hoď vetru košelu*, ktorá obsahuje básne v češtine, ale aj v slovenskom preklade Milana Richtera – 18. septembra o 17.00
- Štúdio L&S v Bratislave – čítanie z diela prezidenta Medzinárodného PEN Jirího GRUŠU s následnou diskusiou o slobode umenia a slova – 18. septembra o 18.00
- Dom kultúry Zrkadlový háj, Rovniankova 3, Bratislava – Petržalka – slávnostné vyhodnotenie XVII. ročníka celoslovenského kola autorskej literárnej súťaže mladých talentov Petržalské súzruky Ferka Urbánka – 20. septembra 2006 o 13.30
- Domov slovenských spisovateľov v Budmericiach – Letná škola prekladu 2006 s ústrednou témou *Subštandardizácia prekladu a čitateľská kultúra* – 19. – 21. septembra
- Klub slovenských spisovateľov v Bratislave – slávnostné odovzdávanie cien Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru – 21. septembra o 14.30
- Spišská Kapitula – Dni Ladislava Hanusa, odborný seminár na tému *Ladislav Hanus – osobnosť pre 21. storočie* – 21. – 23. septembra
- Ústav svetovej literatúry SAV, Konventná 13, Bratislava – medzinárodný vedecký seminár *Kontinuita a diskontinuita vývinového procesu poézie, prózy a drámy* – 18. októbra

Kto dostane knižku?

Sudoku posielame Kataríne ŠULOVSKEJ do Zlatých Moraviec, *Nemeckú konverzáciu* Soni SENDECKEJ do Popradu, *Anglickú konverzáciu* Irene MANDUCHOVEJ do Jacoviec a *Nie je z teba až tak paf* Erike PODLIPNEJ do Banskej Bystrice.

Knižné plody štiavnického leta

Už tradične koncom augusta v Banskej Štiavnici zaznieva poézia oveľa častejšie ako inokedy. Udomácnila sa tu vďaka medzinárodnému frankofónnemu festivalu poézie, divadla a hudby Capalest už pred štyrmi rokmi. Podujatie si za predchádzajúce ročníky získalo svoju vážnosť, uznanie a záujem celého regiónu. K zviditeľneniu jeho konkrétnych výsledkov prispelo tento rok Literárne informačné centrum vydaním deviatich útych dvoj aj trojjazyčných zbierok básní v edícii Viachlasne v jednotnej grafickej úprave. Básne v týchto zbierkach vznikli buď na predchádzajúcich štiavnických festivaloch, alebo autorov inšpirovali k ich napísaniu spoločné multikultúrne stretnutia. Maďarská poetka a výtvarníčka Krisztina Tóth sa predstavuje v zbierke *Iný a rovnaký*; predná francúzska poetka a prekladateľka najmä slovenskej ženskej poézie do francúzštiny Jeanine Baudé *Manhattanom*; bulharská poetka, publicistka, esejistka a prekladateľka trvalo žijúca vo francúzskom Štrasburgu Dostena Lavergne *Odchádzajú, akoby prichádzali*; jej rodáčka žijúca v Soffi, kde sa okrem redakčnej a prekladateľskej činnosti venuje náročnej pedagogickej práci ako stredoškolská učiteľka Aksinia Mihajlová zbierkou *Krotenie*. Pri založení festivalu Capalest bola aj poľská poetka Krystyna Rodowska, ktorej výber básní vyšiel vo Francúzsku už vo viacerých antológiách, ale práve dvojjazyčné vydanie zbierky *Výzva k činu* z tejto edície jej poskytlo širší kontext na reflektovanie vlastnej tvorby. Keďže na 4. ročníku Capalestu sa nezúčastnili litovský básnik Vladas Braziunas, ani rumunský básnik, prekladateľ a esejista Alexandre Matei, boli prítomní aspoň svojimi básňami v ich materskom jazyku a francúzskom preklade v zbierkach *Chcel by som byť básnikom* (A. Matei) a *Veľké sú noci* (V. Braziunas). Slovenskú poéziu reprezentovali na tohtoročnom Capaleste Mila Haugová, Mária Ferenčuhová, Albert Marenčin, Igor Hochel, Jozef Mihalkovič a na programe avizovaný, ale napokon pre chorobu osobne neprítomný Ján Švantner. Obidvaja sa mohli prezentovať dvojjazyčnou zbierkou – Jozef Mihalkovič *Z nových básní* a Ján Švantner básňami *Strom a iné spomienky* vo vlastnom preklade do francúzštiny. –báb–

Wolkrova Polianka

Asociácia organizácií spisovateľov Slovenska vyhlasuje súťaž v pôvodnej básnickej tvorbe mladých autorov vo veku do 35 rokov **Wolkrova Polianka 2006**.

Súťažiaci môžu do súťaže poslať najviac 10 básnických textov v súhrnnom rozsahu 200 veršov. Súťažné texty treba poslať v troch exemplároch a pripojiť k nim meno autora, kontaktné údaje spolu s dátumom narodenia alebo rodným číslom na adresu: **Asociácia organizácií spisovateľov Slovenska, Laurinská 2, 815 08 Bratislava** (obálku treba označiť heslom Wolkrova Polianka). Uzavierka prijímania súťažných príspevkov je **20. septembra 2006**. Odovzdávanie cien sa uskutoční v októbri.

BÁSEŇ 2006

Vydavateľstvo DAXE a redakcia časopisu Maxik vyhlasujú III. ročník súťaže o najlepšiu báseň roka 2006 v troch kategóriách:

I. kategória: žiaci prvých a druhých ročníkov ZŠ

II. kategória: žiaci tretích a štvrtých ročníkov ZŠ

III. kategória: žiaci piatych až deviatich ročníkov ZŠ a príslušných ročníkov osemročných gymnázií.

Téma básní je ľubovoľná. Rozsah nie je rozhodujúci. Každý účastník môže do súťaže poslať najviac tri ukážky svojej tvorby.

Súťažné príspevky treba poslať napísané na písacom stroji alebo počítači na adresu: **Vydavateľstvo DAXE a redakcia Maxik, Košická 37, 821 09 Bratislava**. Každý súťažný príspevok musí obsahovať meno a priezvisko autora, adresu školy a triedu, ktorú súťažiaci navštevuje.

Uzavierka súťaže je 30. novembra 2006, vyhodnotenie v decembri 2006. Výsledky uverejní časopis Maxik č. 6 a ďalšie médiá.

Poézia, karikatúra a hudba

Po dvojmesečnej prestávke pokračujú prezentácie najnovších kníh Mariána HATALU v Nemecku a Rakúsku. V piatok 29. septembra v Lipsku, v rámci Interkulturelle Woche Hatala predstaví výber z poézie *Zum Greifen weit (Na dosah ďaleko)*, ktorý nedávno vyšiel vo Viedni. Publikum zoznámí aj s knižou aforizmov, ktorá pod názvom *Prečo trpaslíci tak rýchlo rastú* len pred pár dňami vyšla v bratislavskom vydavateľstve foart s karikatúrami Kaza Kanalu a doslovom Dušana Duška. Časť aforizmov do nemčiny preložila Gerlinde Tesche.

Kanala bude svojimi kresbami sprevádzať básnika a prekladateľa nielen v Lipsku, ale aj o deň neskôr – v Slovenskom inštitúte v Berlíne. Organizátori nazvali podujatie Trojkonzert hudby, slova a karikatúry, lebo k dvojici prizvali hudobníka Mariána Vargu.

V utorok 27. septembra bude Hatala hosťom Slovenského inštitútu vo Viedni. –hu–

Spolok zabodoval

V dňoch 23. a 24. augusta Spolok slovenských knihovníkov opäť pripravil celoslovenské stretnutie knihovníkov-seniorov z celého Slovenska. Tento rok v spolupráci s Národným bibliografickým ústavom SNK navštívili Veľký Krtíš. Tamojšia Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho pripravila program, ktorý bol príjemným prekvapením pre všetkých účastníkov. Zoznámili nielen s činnosťou knižnice, jej vývojom, problémami, ale aj úspechmi aj perspektívnymi zámermi. Knižovnícku tému doplnil bohatý kultúrno-vzdelávací program – návšteva expozície múzea v Modrom Kameni, Múzea Samuela Godru v Stredných Plachtinčiach a Múzea Imre Madácha v Dolnej Strehovej.

Takmer všetci účastníci tohto zaujima-

vého stretnutia navštívili Veľký Krtíš a jeho okolie prvýkrát, preto otázkam nebolo konca-kraja. Veľkokrtíšania však knihovnícky „nápor“ zvládli perfektne a zanechali ten najlepší dojem. Organizátorom patrí veľká vďaka a všetci účastníci veria, že Spolok slovenských knihovníkov podporí podobnú „letnú aktivitu“ aj na budúci rok.

-ič-

Výsledky literárnej súťaže Letovisko

Poézia

1. miesto: Lubomír Krestičan (1988)
 2. miesto: Martina Grmanová (1984)
 3. miesto: Barbora Brezinová (1988)
- Čestné uznania:
Eva Blažeková (1988), Lukáš Brutovský (1988), Veronika Dianišková (1986), Marcel Forgáč (1983), Martin Štreba (1982)

Próza:

1. miesto: Katarína Červenáková (1986)
2. miesto: Martin Pitorák (1981)
3. miesto: Ondrej Uhrin (1987)

Čestné uznania:

- Pavol Bellan (1982), Juraj Brázdil (1984), Tina Gyárfášová (1986), Zuzana Dudášová (1976), Boris Slovinský (1978), Denis Bim (1972)

Sedemnásť číslo časopisu LET – mesačníka literárnych pohľadov na tvorbu mladých začínajúcich autorov nájdete na www.aoss.sk/let.

MESTO SENICA
TRNAVSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ
ZÁHORSKÁ KNIŽNICA SENICA
ZÁHORSKÉ OSVETOVÉ STREDISKO
SENICA
SPOLOK SLOVENSKÝCH SPISOVATEĽOV
BRATISLAVA
SPOLOČNOSŤ LADISLAVA
NOVOMESKÉHO BRATISLAVA

vyhlasujú
XX. ročník celoslovenskej
autorskej súťaže

LITERÁRNA SENICA
LADISLAVA
NOVOMESKÉHO 2006

1. Podmienky súťaže:

- na súťaži sa môže zúčastniť každý autor, ktorého práce neboli dosiaľ knižne publikované
- súťaž je tematicky voľná a neanonymná
- každý zúčastnený autor môže poslať do súťaže najviac 5 poetických, resp. prozaických útvarov v rozsahu maximálne 20 strojom písaných strán formátu A4 v troch kópiách v slovenskom jazyku
- súťaží sa v literárnych žánroch: poézia, próza, reportáž, cestopis, dramatický útvar a pod.
- súťažná práca musí obsahovať meno, vek autora, bydlisko, u žiakov a študentov aj navštevovanú školu a ročník.

2. Priebeh súťaže

Súťaží sa v troch vekových kategóriách:

- I. Žiaci 5.-9. roč. ZŠ a 8-ročných gymnázií
- II. Študenti stredných škôl
- III. Študenti vysokých škôl a ostatní dospelí

Uzavierka súťaže je 20. októbra 2006.

Práce treba zaslať na adresu: **Záhorská knižnica, Vajanského 28, 905 01 Senica, Alena Kulišková, tel. 034/ 6513430**

3. Vyhodnotenie súťaže

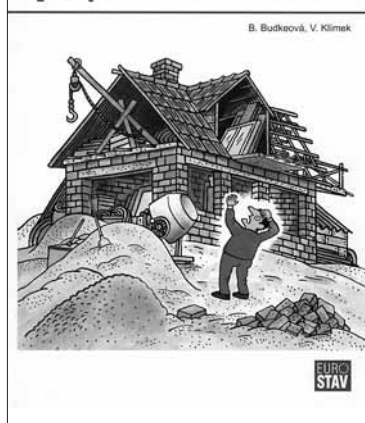
Súťažné práce posúdi odborná porota, ktorá si vyhradzuje právo pri nedodržaní propozícií práce do súťaže nezaraďovať a neudeliť niektorú z cien.

Hlavná cena 3000.- Sk

Vyhodnotenie sa uskutoční v decembri 2006.

Poradca stavebníka pri výstavbe rodinného domu

Poradca stavebníka pri výstavbe rodinného domu

Cesta k naplneniu sna o vlastnom domčeku presne podľa svojich predstáv sa neraz stáva nekonečnou prekážkovou dráhou so zradnými priepasťami. Často za to môže aj neznalosť stavebníka. Pomôcť mu môže publikácia *Poradca stavebníka pri výstavbe rodinného domu*, ktorá poskytuje základnú orientáciu, návody a postupy pri príprave, zabezpečovaní a preberaní stavebných prác. Informácie sú stručne a jasne formulované, logicky a graficky prehľadne usporiadané. Autori Branislava Budkeová a Vojtech Klímek upozorňujú, na čo si treba dávať pozor, čomu venovať zvýšenú pozornosť. Užitočné sú presné návody a postupy pri preberaní jednotlivých stavebných prác, administratívne postupy, ktoré predchádzajú vydaniu územného rozhodnutia a stavebného povolenia na uskutočnenie výstavby rodinného domu, ako aj informácie o tom, čo treba ku kolaudácii domu a k jeho správnejmu a bezproblémovému užívaniu. Publikácia má 10 kapitol: *Postavenie stavebníka v procese výstavby rodinného domu, Rozhodujúce aspekty prípravy výstavby rodinného domu, Posúdenie kvality prác, Zásady pre posúdenie kvality vybraných stavebných prác, Preberanie dielčích stavebných prác, Preberanie dokončeného stavebného diela, Kolaudačné konanie, Užívanie a údržba stavby, Záručné lehoty, osvedčenia o zhode a certifikáty, záručné listy a Vzory tlačív*.

Ako úspešne získať stavebnú zmluvu

Publikácia Igora Trávnika *Ako úspešne získať stavebnú zmluvu* je určená stavebným podnikateľom, ktorí chcú rozšíriť okruh svojich klientov, hľadajú nové spôsoby prezentácie firmy a rezervy v marketingu, či spôsob ako získať, rozvíjať, alebo si udržať účinnú konkurenčnú výhodu. Je vynikajúcou pomôckou aj pre stavebných a začínajúcich podnikateľov v tomto sektore, ale pomôcť môže aj laikovi, ktorý hľadá dodávateľa a napríklad vyhodnocuje viaceré cenových ponúk. Ak pošlete kupón vydavateľstva Eurostav zo strany 11 do 27. septembra do našej redakcie, zaradíme vás do zberania o túto praktickú publikáciu.

NEVYUŽITÉ MYŠLIENKY

Sme zložení z mäsa, kostí, frajeriek a rodín.

Peter Moskaľ: Cestopis, Slovenský spisovateľ 2006

Mila Haugová

Mila Haugová je našou najprekladanejšou poetkou. Je autorkou básnických zbierok: *Hrdzavá hlina* (1980), *Premennivý povrch* (1983), *Možná neha* (1984), *Čisté dni* (1990), *Praláska* (1991), *Nostalgia* (1993), *Dáma s jednorozcom* (1995), *Alfa Centauri* (1997), *Krídlatá žena* (1999), *Atlas piesku* (2001), *Zavretá záhrada / reči/* (2001), *Orfea alebo Zimný priesmyk* (2003), *Archív tela* (2004), *Target(s), Terč(e)* (2005).

Anamorfóza

rýchle bdenie suchými očami
predspánok postava padajúca
na dlhú planinu soľná púšť

tieň slnečných hodín
v strede námestia mešity
v oku tvojej spomalenej kamery

zrnká piesku: smiem teraz odísť
spätne premietanie v chladnej
záhrade vidím sa ako ťa vidím

nazerať do mojich priestorov
obrys tváre ktorá je skrytá
za stromy: mapa tieňa dovoli

uvidieť čo robia postavy
ktoré ho vrhajú: zdvihnuté ruky
záklon oberanie jablák (bozk)

skoro dotyk okraj pohybu
je ticho ktoré len bude
nič nebolí ak to nedovoliš

Priesvitnosť

(tvár medzi dvomi čiarami)
všetky masky sú vhodné

posúvam miesto pohybu vecí
(túžba zmeniť: nepozerať)

utekaj) nikto sa neobzrie vtedy
tento ťa nemiluje. nevie ťa.

opusti ho spolu so sebou. všetko
čo nepotrebuješ opusti. nebudeš

v prvom riadku viny. jeho pokožka
pod mojím detstvom. túžba objať ho

lebo je zlý. riverbed. bachbett.
dýchaj hlboko na dne potoka.

príd' ku mne. kde presne sa práve
nachádzaš. milovať. tieto pobrežia.

jeho smiech ako arkády. odpustím
zlé slová.

(4. 2. 2004)

Zúžen

nebo. dvíhanie kameňa. osamotenosť. cúvanie a
stiahnutie sa do seba. výkriky a hrozby.
skoky z okna ktoré nebolo nebezpečné výškou
ale otvorením a prázdnotou.

podmienky. každý sám a spolu.

tvoja duša priesvitná kocka ľadu (eiskalt).
nesúlád v odriekaní. zriekaš sa (ma) mierne
naklonený: tak kráčaš vo mne: zatváram sa
aby zúfalstvo nemalo kade vstúpiť:

všetko to mohlo byť láskou.

oko skrytej siete ju zachytí. meravá zver
odtláča svoje stopy: láska sa nemusí
podobáť na lásku. utrpenie vzniká oddelením:
nosenie smútku: popol.

Tvoja je voda po ktorej kráčame

mohol si to povedať ty. otvoríš bránu
svojej vôle. stúpame po lísti ktoré mätko
uhýba: podobnosť s nami: teraz som nehybná:
evanjelium teba: nosenie ovečky.

*bola som ponížená ustala som
napísal priateľ básnik z Ulože*

fotografia v čase

aj tak je všetko už zapísané a ty sa pohybuješ po
pauzovacom papieri kde ti to
všetko odovzdali odkopirovali a nič nepovedali kde žiješ
v srdci blesku v básni básne
a pokúšaš sa (ne)odovzdávať: niekedy to vyzerá ako šťastie.
možno to tak raz nazveš aj ty.
riešenie je na dosah. práve sa vzdávaš.

ak by som ti to všetko obetovala: vlak na stanici: jedlo
v ústach: myšlienku bez viny: dno rokliny
zabitú jeleniu laň: mňa: 3. 1. 2005
*samozrejme a presvedčivo to všetko na chvíľu vystúpi
z temnoty. nahé na cudzej sietnici. čo vidí v okamihu
fotografovania. vidíme to my „potom“.*

*ako tam stojí naklonená s prítajeným dychom:
aká (tam) budem?
som ešte (tu)?*

Tesne

znovunájdene gesto: na dne ligot: ruža
dieťa s večnosťou smútku
hortus conclusus:
svet zložený z viet ktoré sme chceli povedať
a nepovedali sme:

daj svoje krídlo vetru
cit leží v hrdle
piesok sa zahojí vodou
čakám. ako nepovieš nie
odiď a zamkni svetlo

zrkadlo ktoré neprekročí smrť
dlhá cesta sťahovanie súdržnosť
jasnozrivých tiel okolo mňa nerovnaké zrkadlá
nerovnaké odrazy: Pane, pomôž mi rozoznať ich
ruža živá bytosť tiché sklo laň

Z básnickej zbierky *Rastlina so snom: Vertikála*,
ktorá vyjde v októbri vo vydavateľstve Slovenský
spisovateľ.

TY

*vypočúvanie svedomia: oddelovanie.
priamy východ z labyrintu
z chodby hlasu*

*terč rastúci s približovaním šípú
štyri smery (hlasy)
tajomstvo bez tmavého miesta*

*subtle body odlišť sa sám od
seba*

*z celej sily sa rozbehnúť oproti
múru a presne pred ním zastať*

malý les

vo mne sa ti podarilo zostať
dvojica zastavených častíc svetla

ako málo počujeme z hlasov tam
malý les sa pohybuje v spánku

modré zviera v mäkkej krajine
malý strom v prúde vzduchu

modré okná na bielom dome
(Schiele: obraz: 1914) oblúky

domov: rozdelená bolesť večer
ti zavolám do prázdnej izby

ozve sa tretí hlas: most na
miesta spánku (zmiznúť)

ticho stojí september rýchlo
zrejúce hrozná pod voskovou

vrstvou kameň ľahostajne
zažiarí uprostred raja

september

v priesvitnom lese padajú listy
na torzá tiel ktoré sa milujú
všetkým tým čo ešte zostalo

oceán hltá vlasy ústa stony
svetlo preniká na dno
modlitba prosba
premena čistej trvanie

pozorná voľba: zima
ikona v čistej krajine

Záhrada: srdce lásky

možno... túžila po rozdvojených
upravených chodníkoch

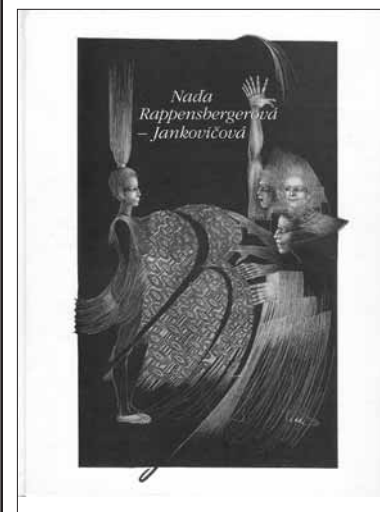
možno... túžila po vode vyvierajúcej
z machu (zamat a nežný poprašok
výtrusov)

možno... túžila zvoliť si a naplniť
rozdelenie: prišiel on a bolo
všetko celistvé

možno... túžila po opakovanej
stope. kopytá prezimujúcich
laní v snehu bez jedinej
kvapky krvi

možno... túžila po úkrytoch lesa.
zrieknuť sa pohybu darov;
prijat' jeho nenahraditeľnú
jedinečnosť

Snivá krása

Nada Rappensbergerová-Jankovičová
Bratislava, Jaga 2006
Editor Ján Jankovič

Akademická maliarka Nada Rappensbergerová-Jankovičová dostala k svojim okrúhlym narodeninám prekrásny darček: výpravnú monografiu, ktorá zaujme nielen výtvarnou stránkou, ale aj precíznou prácou editora, hoci to ako manžel mal trošku zjednodušené, pokiaľ ide o prístup k zdrojom o živote a tvorbe. Zachytáva štyri desaťročia Rappensbergerovej tvorby. Autorom štúdie *O kráse* je Ľuboslav Moza. Venuje sa v nej len kresbám a grafickej tvorbe autorky, knižné ilustrácie by si zaslúžili osobitnú štúdiu. Moza vyzdvihuje maliarkin dar vyhmatať v ľudskom živote to najzaujímavejšie, bolestivé, ale aj krásne, snivé a harmonické, venuje sa jednotlivým autorkiným dielam.

Po bohatej obrazovej časti nasledujú *Citáty a fakty*, ktoré prinášajú výber z textov výtvarných teoretikov, kritikov a novinárov, životopisné údaje, súpis výstav, grafik, exlibrisov, príležitostných grafik, kresieb, ilustrácií, publikácií a článkov o Nadi Rappensbergerovej-Jankovičovej.

Monografia zaujme svojou krásou, komplexnosťou a treba pochváliť aj preklad Mozovej štúdie do angličtiny, ako aj anglické preklady názvov cyklov. Je to jednoducho kniha, akú si prvá dáma slovenskej grafiky zaslúži

-bi-

Básne českej poetky Jany Štroblové v slovenskom preklade Milana Richtera a doslovom českého literárneho historika Vladimíra Justly si bude môcť v zbierke *Hod' vetru košelu* prečítať aj jeden z našich čitateľov. Treba poslať kupón vydavateľstva MilaniuM zo strany 11 do 27. septembra na adresu redakcie a čakať na výsledky žrebovania.

Citujeme...

„tento svet je čisto praktický, nepraktický človek sa v ňom stratí, keď nič nepredá, nemôže si nič kúpiť, svet tá rozpustí ako kyselina, ak dovoľíš, aby si sa v ňom stratil...“

Roman Olekšák: Smajlíci
Levice, Koloman K. Bagala (LCA Publishers group) 2006

Kráša našich predkov

Milan Igor Chovan: Ružový grúň (dolno-
liptovské bájky, povesti a povedačky)
Bratislava, Epos 2005
Ilustrácie Michaela Nováková, Júlia
Leštinská

Držím túto knihu v rukách a v mysli sa mi vynárajú spomienky z môjho davného detstva, keď mi dni vyplňali rozprávky, povesti a bájky našich slovenských „rozprávačov“ Pavla Dobšinského alebo Márie Ďuričkovej. Svet zmiešaný z fantázie a skutočnosti, rozprávok a histórie bol a stále je neobyčajne príťažlivý. Kniha dolnoľiptovských bájk a povestí nám otvára bránu do tajomnej ríše utkanej z histórie, ľudových povedačiek, rozprávok a zázrakov. Nad ňou vládnu ruka v ruke láska a čistota. Prečo práve ony? Mesto Ružomberok má v erbe ružu, ktorá sa spája s tragickým príbehom veľkej lásky dvoch mladých ľudí. Práve podľa tejto povesti dostala svoj názov *Ružový grúň* aj celá kniha. Ruža teda v symbolickom zmysle zastupuje lásku, dolnoľiptovskú symboliku však tvorí ešte jeden kvet, ľalia. Tá sa nachádza v znaku Liptovských Sliačov, druhej najväčšej liptovskej obce a symbolizuje čistotu.

Kniha je akýmsi sprievodcom životom, osudmi, obyčajami a zvykmi našich predkov, konkrétne obyvateľov dolného Liptova. V každom riadku cítiť silný a hlboký vzťah autora k tomuto kraju, zrejmy z jeho citlivého a láskavého rozprávania. Prostredníctvom pútavých príbehov sa o Dolnoľiptovčanoch a ich histórii dozvieme veľa zaujímavostí, napríklad odkiaľ získali svoje mená vrchy Prašivá a Mnich, kopec Tanečnica, osady Lupča, Turecká, Korytnica, Revúca, Lúčky alebo Zlatá Magurka a prečo Ružomberčanov nazývajú „Medvediar – Mumloši“. Životu na Dolnom Liptove vládla rieka Váh. Veľa príbehov sa viaže práve k nej, k pltnickému remeslu, krásnemu, ale zároveň nebez-

pečnému, pretože skalné sestry Margita a Besná striehli na svojich pltníkov rovnako hrozivo ako Lorelai na Rýne a riekou sa neraz niesli zúfalé výkriky „Varujú!“ a „Ratujú!“. Na kopcach, lúkach a v horách mali vyšliapané chodníčky dolnoľiptovskí pastieri, známi výbornými syrmi, žinčicou a bryndzou nielen vo svojom okolí, ale dokonca až v Pešti. Spomínajú sa tu aj iné tradičné remeslá: mlynárstvo, sklárstvo, zlatníctvo...

Svoje životy a majetky, ak nejaké mali, bránili ľudia nielen pred nájazdmi pohanských Turkov, ale aj pred cisárskymi vojskami – kurucmi. Žili v krutom feudálnom systéme, páni a dobyvatelia sa ich snažili podrobiť, napriek tomu sa v nich uchovala prirodzená dobrota a láskavosť. Ich mravnosť a morálka by sa dala zhrnúť do pár prastarých a večne platných výrokov, ako: dobrá rada nad zlato; žičlivosť a pravdovravnosť sa vypláca; dobrými skutkami a trpezlivosťou sa pravda ukáže.

Ľudia žili v súlade s prírodou, okrem obživy a potechy pre oči bola pre nich aj najmocnejšou liečiteľkou. Dolnoľiptovské liečivé minerálne pramene, ako Lúčky a Korytnica, sú známe dodnes a spájajú sa s nimi viaceré dolnoľiptovské povesti. Okrem zázračných liečivých prameňov ľuďom zachraňovali životy aj liečivé bylinky a ako to už v rozprávkach býva, tiež im pomáhali čarovné bytosti: škriatkovia, víly...

Mnohé z príbehov sú humorne podfarbené našou odvekou tradíciou páleného a družného popíjania, ktoré „ak príde človeku na slinu, rozum múti, jazyk krúti a nohy podlamuje“, a vtedy sa aj mesiačik môže vo Váhu utopiť.

Autor si ctí ľudové múdrosti našich predkov a takýmto spôsobom ich chce zachovať pre ďalšie generácie. Píše ľubozvučným dolnoľiptovským nárečím – jeho krátky slovníček nájdeme na konci knihy a určite prispieje k obohateniu našej slovnice.

Michaela Geisbacherová

Na noži

Tibor Ferko: Lásky hra osudná
Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských
spisovateľov 2005

Fešák s menom, ktoré naozaj len tak nevymyslíte, Edmund Mundant prednáša estetiku a pôsobenia na fakulte má plné zuby. Chce dať výpoveď, no dekan mu ju navrhne ešte predtým, než otvorí ústa, takže odchádza na svoju chatu. Zatúži po študentke Judite a skôr než s ňou prežije osudový zdvih (zdvih aj v tom šťastnom zmysle) už, rečou autora, vyplavuje hormóny s jej sesternicou Ađou. V prvej polovici novely sa testosterónne výkony tohto štyridsiatnika pohybujú na hranici sci-fi, potom nastanú naozajstné problémy, objavuje sa dávna láska Rút so synom Jakubom. Hádajme, kto je jeho otec? Edmund po chatovom dobrodružstve nakoniec zakotví v tom správnom prístave svojho osudu, to sa nám ale erotické eldorádo zatiaľ pekne zvrtnie na cudne scvrknutý sentimenták s farárom v pozadí a s nedoriešenou dramatickou dilemou. No fuj. Autor aspirujúci na osemdesiatku svojho Edmunda teda poriadne popreháňal po pláňach zašlých erotických sníčkov, za ktoré by sa nehanbil žiaden pubertiak, blahoželáme! Vložil mu do úst sústa presladké, ale aj strašné hnidy intelektuálne a mudrantské. A rozprávač, raz vážny, raz sarkastický, raz rozšantenný, inokedy s pokrčeným čelom, je vlastne taký istý, len ho ešte viac počuť v spojeniach typu: *prsia ako hádzanárske lopty, živočíšne funkčné telo, sošná konfigurácia muža a ženy, romanca... indukovala rozmarnosť* alebo v štyroch riadkoch sa popýši takýmto reťazcom: *sexuálne blúznenie – lúboštné vzdychy – diabolský rituál – mocnosti vášne*. A pridajme aj jednu múdrosť z jeho dielničky: *Česi hovoria ženám kočka, asi preto, že sa to macká!* Nuž, menom sme začali, menom aj končíme: Mundant podľa s. 12 znamená prepisovač na čisto, Tibor Ferko by napísal dobrú novelu, keby zostal verný tomuto menu aj principiálne a zbavil sa prozatočských špiniek, prešlapov, ostružlín atď.

Radoslav Matejov

Dobre temná exkurzia

Dominik Dán: Beštia
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2006

Ako fanúšik detektívky som sa nespravodlivo skepticky stal k slovenským a českým predstaviteľom tohto žánru. Jednoducho mi atmosféra domáceho kriminálneho prostredia nevoňala tak, ako povedzme ponurost staroanglických sídel, hektickosť moderných amerických veľkomiest alebo tajomný svet mafie a medzinárodných gangov. Dominik Dán je aj z tohto dôvodu pre mňa asi najpríjemnejším prevkapaním posledných mesiacov.

Beštia zapadá z časového hľadiska pred jeho dve predošlé knihy – *Popol všetko zarovná* a *Nehanebné neviniatko* – odohráva sa tesne po zamatovej revolúcii. V období, keď sa názvy ulíc a ľudia na vedúcich postoch menili ako tuhy do pentelky, bola Verejná bezpečnosť inštitúciou, ktorej premenovanie na terajšiu Políciu bolo len začiatkom prevratných zmien.

Kriminalita bola v období socializmu vďaka tvrdej ruke režimu a takmer neobmedzeným právomociam Verejnej bezpečnosti mimoriadne nízka. Po otvorení hraníc však aj slovenské podsvetie vycítilo svoju šancu a vďaka reorganizácii a chaosu v policajnom zbore posilnilo svoje postavenie. Prácu ochrancov zákona však skomplikovala najmä zbytočne benevolentná amnestia Václava Havla, keď sa na slobodu popri politických väzňoch dostali aj vrahovia a násilníci.

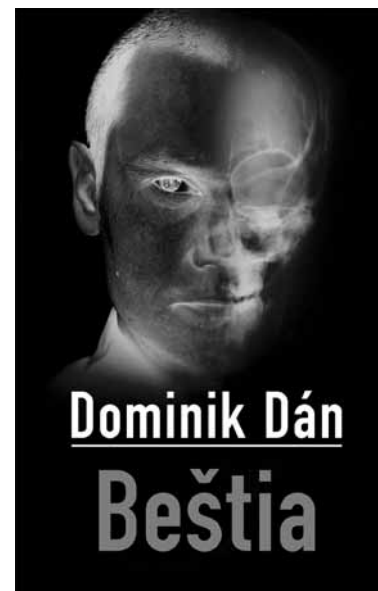
Jeden z nich je aj hlavnou postavou

románu *Beštia*. Autor sa priamo inšpiroval príbehom slovenského masového vraha Ondreja Riga, ktorý sa do análov československej, nemeckej a holandskej kriminalistiky zapísal mimoriadne brutálnymi vraždami niekoľkých žien.

Príbeh sa začína v júni 1990. Na predmestí Mnichova nastupuje krvavú cestu masový vrah, poháňaný túžbou po krvi a tajomným Hlasom vo svojej mysli. Už po druhej brutálnej vražde sa náhodou ocitne v rukách spolkové policie, je však prepustený a presúva sa do Holandska, kde vo vraždení pokračuje. Zameriava sa na osamelé ženy, okráda ich a vraždí v spánku. Nakoniec sa vracia na Slovensko. Čitateľ sa zoznamuje so sympatickým tímom vyšetrovateľov známym z predošlých Dánových kníh – veteránom Burgerom, ambicióznym nováčikom Krauzom, bývalým eštabakom Canisom alebo v závere knihy nastupujúcim Jozefom „Chosé“ Fischerom.

Oproti terajším vyšetrovacím metódam sa vtedajšie oddelenie vrážd muselo spoliehať viac na vlastné schopnosti, intuíciu a predvídavosť. O počítačoch mohli vyšetrovatelia naozaj len snívať, mobily mali veľkosť tehly a identifikácia prostredníctvom DNA bola veľkou neznámostou. Práve ona však zohráva v závere knihy podstatnú úlohu.

Autor autenticky a fundovane odhaľuje nielen vyšetrovanie, ale aj obyčajný život detektívov. Pripomínajú trochu 87. revír Ed McBaina, jeho imaginárna Imola však nie je Bratislava (v knihe Naše mesto). Policajti sa namiesto obeda v talianskej reštaurácii rozhodujú

Dominik Dán
Beštia

medzi treskou a parížskym šalátom, jazdia v starých žigulákoch a smrdia únavou a potom. Všetkých spája jedno – túžba dolapíť vraždiacu beštia. Dán odľahčuje temný príbeh svojim zmyslom pre humor, vzájomné doberanie sa detektívov je drsné, no kamarátske, výsluch zlatníckeho pomocníka Karola vás rozosmeje k slzám.

Slovenský čitateľ môže bez strachu z prvoplánovej snahy autora o získanie pozornosti siahnuť po *Beštii* ako po detektívke vysokej kvality porovnateľnej s dielami renomovaných zahraničných autorov. Navyše mu bude vďaka známemu prostrediu a reáliám ponovembrového Československa príjemnou, aj keď temnou exkurziou do nedávnej minulosti.

Vladimír Radosa

Bruchabôle z interpretácie

Witold Gombrowicz: Kozmos
Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2006
Preklad Tomáš Horváth

Witold Gombrowicz patrí na Slovensku (spolu s Witkacym a Konwickým) k neznámych poľským spisovateľom, a to aj napriek tomu, že jeho viacdielny *Denník* považujú viacerí poľskí literárni kritici za najvýznamnejšie dielo poľskej literatúry 20. storočia. Gombrowiczova literárna syntax, experimentovanie s formou (hľadanie formy), texty zostavené zo sémantických hier a zdanlivo nemožných percepčných nekompetentností autora a jeho postáv, aluzivnosti a velavavných „logických“ argumentácií, to všetko navrstvené na seba v jednom celku, v jednej hrči, či skôr spleti sietí, spôsobuje kritikom aj čitateľom neznesiteľný bruchabôl. Spúšťou nepredvídateľných udalostí a ich opisov sa v *Kozme* stáva obesený vrabec. Ten je iba prvou časťou hádanky v krutej hre (možno to hra ani nie je), ktorej pravidlá nepozná pravdepodobne žiadny z obyvateľov vily nachádzajúcej sa v Tatrách, nehovoriac o čitateľovi a autorovi. Traja

muži a tri ženy „uväznené“ v bizarnom slede podivných náhod a smerovaní rozleptávajú všetky možnosti reality a spôsobov jej vysvetlení. Hlavná postava a rozprávač príbehu Witold, tradične chladný a mimoriadne intelektuálne vyspelý, až chorobne domýšľavý, aktant Gombrowiczových textov, sa púšťa spolu so svojím spolubývajúcim, Zelenáčom (tu trochu nerozumiem prekladu mena Fuks, ktoré sa viac spája so šťastím, šťastnou náhodou, ako so zelenáčom), do riešenia neriešiteľnej hádanky. Netypické zvyky osadenstva vily a detailné pozorovanie všetkých znakov vedú Witolda k záveru, že do hry treba, hoci aj nevedome, vstúpiť a narušiť „systém“, pravidlá hry, vlastného ťahom, protiľahom k ostatným hráčom – hráčovi, a takto, obesením kocúra, ktorým sa Witold vlastne neobratne dobýja dcéru majiteľky vily k Lene a jej ústam, vyvolať reakciu, ktorá by ho zasvätila do pravidiel hry alebo aspoň prinútila hráča – systém, aby urobil chybu a prezradil svoju totožnosť. Tragické vyústenie nedá na seba dlho čakať, ale čitateľ sa v podstate, ako je to u Gombrowicza zvykom, nič nedozvie. Táto anti-detek-

tívka, v ktorej je všetko naopak, alebo ani nie tak naopak ako skôr úplne inak, sa končí tam, kde sa začala – pri tajomstve, *Kozme*, nevyšvetliteľnosti javov, zmyslu, psychických a poznávacích konštrukcií sveta. Pomere rozvinutá „gombrowiczológia“ (len za posledných päť rokov vyšlo o Gombrowiczovi niekoľko monografií) sa snaží z rôznych pohľadov postihnúť, o čo vlastne Gombrowiczovi a Witoldovi v *Kozme* ide. Táto snaha sa mi zdá naozaj zbytočná, napokon, Gombrowicz bol vyhláseným nepriateľom literárnych kritikov. *Kozmos* sa nepodriadiť žiadnej interpretácii, sám osebe je interpretáciou, nejasným návodom na interpretáciu všetkého a ničoho. Čitateľ bude pravdepodobne nútený o jeho románoch povedať to, čo Gombrowicz s radosťou (a vcelku oprávnené) vyhlasoval o Stowackom: Stowacki wielkim poetem był. V tejto vete treba dnes zmeniť iba podmet a predmet. Na záver pridávam citát z románu Ferdurke, ktorý sa môže rovnako dobre vzťahovať (nechám to na čitateľa) k tejto recenzii ako aj ku Gombrowiczovu *Kozmu*: *Koniec i bomba, kto czytał, ten trąba*.

Patrik Orišek

Príspevok k obrazu stredovekého kresťanského Slovenska

Jozef Kútnik-Šmálov:
Kresťanský stredovek Slovenska
Trnava, Vydavateľské družstvo Lúč
2005
Editor Július Pašteka

Vydavateľské družstvo Lúč po monografií o svätom Gorazdovi a literárnokritických prácach vydalo ďalšiu pozoruhodnú knihu, výber z kultúrohistorických štúdií literárneho vedca, prekladateľa a historika J. Kútnika-Šmálova (1912 – 1982). Uvádza sa, že kresťanský stredovek je témou, ktorej sa venoval v posledných troch desaťročiach svojho života. Tvrdí sa, že literárny kritik sa zrazu premenil na kultúrneho historika. No nemožno si nevšimnúť, že ani v predchádzajúcich desaťročiach to nebola len čistá literárna kritika – ide len o presuny v dominancii sfér a tém, aj

keď je zrejme, že nešlo o dobrovoľné presuny a Kútnikovo bádanie nadobudlo viac-menej disidentský charakter. Neskôr sa ponáral predovšetkým do „neškodnej“ minulosti, aby tam sledoval spoločenský a kultúrny vývin Slovenska. Venoval sa životu a činnosti Konštantína Filozofa, ale do jeho zorného poľa sa dostali aj západné rehole pôsobiace na Slovensku, najmä benediktíni.

Tretí zväzok výberu z Kútnikovej tvorby obsahuje štúdie o kristianizácii stredovekého Slovenska benediktínmi-eremitmi. Možno povedať, že práve on objavil benediktínov ako tému pre domáce cirkevné dejiny, ale i širšie slovenskú historickú vedu. V stredoveku jestvoval u nás prúd cyrilo-metodský, pričádzajúci z východu, ale bola tu aj opáčna línia benediktínsko-eremitská, vinúca sa zo západnej Európy. Oba prúdy mali výrazný vplyv na kristianizáciu, ale aj na skultúrňovanie Slovenska už

od 9. storočia. Kútnik v tejto oblasti posunul a obohatil Špirkove Cirkevné dejiny (1943) a na Kútnika v tejto veci môžu nadväzovať aj súčasní autori.

Kútnikove štúdie sú založené na dôkladnom poznaní terénu i odbornej literatúry a vyznačujú sa vyspelou heuristikou. Pomáha si výsledkami výskumov z oblasti miestnych názvov, sústavou patrocínii i starými tradíciami, odrážajúcimi sa v listinách. Musel si osvojiť špeciálnu medievalistiku, orientovanú na osobnosti, ale aj onomastiku a toponomastiku, nepostupujúc pritom len pozitívisticky. Možno, že niektoré jeho závery sú prímelé, v každom prípade však znamenajú prehĺbenie našich vedomostí. Vedomie o storočnej príslušnosti ku kresťanskej a kultúrnej Európe môže bez zbytočného pátosu posilniť aj naše dnešné národné cistenie.

Slavomír Ondrejovič

Podoba holocaustu

Tony Johnston
Harmonika

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo–Mladé letá 2006
il. Ron Mazellan

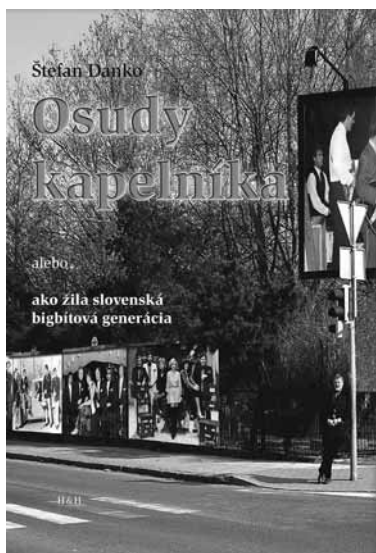
Príbeh poľského židovského chlapca sa začína idyllicky – spomienkou na rodinu, ktorá napriek sociálnemu handicapu dokáže žiť harmonicky. Idylu znásobia ešte tóny Schubertovej hudby, ktorá zo susedovho gramofónu preniká do chlapcovho bytu. Prvý raz v živote chlapec pocíti krásu. Odvtedy je posadnutý túžbou po klavíri. Chce na ňom hrať Schuberta, musí sa však uspokojiť s ústnou harmonikou. Idyla pokračuje. Chlapec sa na harmonike naučí hrať, dokonca tak, že neraz rozťancuje rodičov. Svet, v ktorom žije, mu pripadá ako sen. Vtrhnú doň však nacisti a rozbijú ho. Začína sa apokalyptická koncentračná tábora. Raz v noci sa chlapec strhne zo spánku. Instinktivne vycíti, že v tú chvíľu mu umierajú rodičia a v bezmedznom zúfalstve začne hrať Schuberta. Nejakým hrozným zázrakom sa veliteľ tábora dozvie o chlapcovej mánii. A keďže miluje Schubertovu hudbu, večer čo večer mu židovské chlapčá uspokojuje jeho záľubu. Chlapcovi nejde do hlavy, ako ľudská bestia, ktorá denne denne zabíja bezbranných ľudí, môže mať zmysel pre krásu. Hrá však, hoci s pocitom viny, že kým ostatní väzni umierajú od hladu, on za svoju hru dostáva kúsok chleba. Pociť viny sa postupne mení na sebanenávisť, až do chvíle, kým sa nedozvie, že pri jeho hre, ktorá z veliteľovej izby preniká do celého tábora, ostatní väzni pookrievajú a na okamih sa ako vtáky vznášajú nad ostatné drôty.

Na záver treba dodať, že chlapcov príbeh sa skončí šťastne. Prežije. A vari ešte to, že prerobovaný obsah je vlastne celou knihou. Tony Johnston, podľa vydavateľskej poznámky americká autorka vyše sto kníh pre deti, jednu z podôb holocaustu jednoducho premietla do podoby tzv. bilderbuchu, obrázkovej knižky, v ktorej zastúpenie textu je minimálne. Navyše text ako v každej knihe tohto žánru má informačnú výpovednú hodnotu, nie je citovo stimulujúci. Je to skôr námet než suverénna beletria. Platí to aj o ilustráciách, pripomínajú viac kulisy amerického westernu než umeleckú knižnú ilustráciu. Napriek tomu si myslím, že deti by aj takúto knižku o holokauste poznať mali. Aspoň dovtedy, kým sa k nim nedostane umeleckejšia. Obdivujem však, s akou noblesou sa za prítomnosti amerického veľvyslanca v Slovenskej republike uskutočnila jej prezentácia pred bratislavskými a prostredníctvom televíznymi kamier vlastne pred všetkými slovenskými deťmi. Len mi je ľúto, že keď pred piatimi rokmi vyšla kniha oscarového autora Ladislava Grosmana o slovenskom židovskom chlapcovi v čase holocaustu **Z pekla šťastie**, výnimočnej umeleckej hodnoty, v médiách po nej neštekol ani pes. A o tom, že by sa o nej, či vôbec o nejakej slovenskej knihe zmienil náš spoločenský reprezentant, nemôže byť ani reč. Možno i preto mi teraz prichádza na um kacírka myšlienka. Čo tak požiadať Jeho Excelenciu, aby pole svojej pôsobnosti rozšíril o účasť na prezentáciách slovenských kníh? To by sa asi informácie o nich valli ešte aj zo zapnutej žehličky!

Ondrej Sliacky

Štefan Danko: Osudy kapelníka

Spomienková kniha Štefana Danka, manažéra a redaktora hudobného vydavateľstva OPUS (v šesťdesiatych až osemdesiatych rokoch jediného vydavateľstva tohto druhu na Slovensku), o tom, ako sa rodila slovenská bigbitová generácia. Prináša príbehy zo zákulisia hudobného života vo vtedajšom Československu, odhaľuje možnosti i nemožnosti pôsobenia profesionálnych hudobníkov, hudobných redaktorov a režisérov v tej dobe.

Štefan Danko sa podujal na veľmi záslužnú úlohu – na svojom vlastnom životnom príbehu zmapovať ten úsek kultúry, ktorý sa volá pop music, zákulisie tejto mašinérie, zozbierať a inventarizovať čriepky udalostí, ktorých bol aktérom. Jeho autentické gesto sa tak stáva súčasťou širšej orálnej histórie tohto národa, jeho kultúry a kultúrnosti, stáva sa súčasťou spoločného archívu tohto spoločenstva. Je dobre, že konečne prichádza slovo človeka, ktorý bol v úzadí a pozadí, ktorý nestál priamo pod reflektormi slávy a na výslni popularity. Na vlastnom živote totiž ukazuje, že vytváranie hodnôt (ktoré sa deje aj v tejto oblasti umenia) sa odohráva trpezlivo, pomaly, kontinuálne, nadväzujúc na tradíciu i prelamiujúc nové cesty.

Čitateľ si pri čítaní tejto knihy znova uvedomí, že novovznikajúci boom slovenskej hudby nie je záležitosťou jednej televíznej show (SuperStar), že súčasní populárni interpreti vyrástli na pleciach tých minulých (aj zabudnutých a zabúdaných), že za pozlátkou slávy a reklamným hlukom je trpezlivá práca „robotníkov hudby“, medzi ktorých patrili aj Štefan Danko.

Šťastnaté a s espiritom vyzprávane históry nie sú kolekciami anekdot z atraktívneho prostredia, ako sa často stretávame pri podobnom druhu memoárov. Sú potrebnou historickou reflexiou budujúcou sebavedomie národa a oddeľujúcou skutočné hodnoty od pahodnôt.

Daniel Hevier

Legendárny klub našej generácie! Takýto prívlastok môžeme dať V-klubu. Toto centrum vysokoškolskej mládeže dokázalo najmä v šesťdesiatych rokoch vytvoriť nenapodobiteľnú atmosféru pre každého návštevníka a naznačovalo, že sa v spoločnosti čosi deje. Je samozrejme, že každá generácia pozná predovšetkým tú svoju verziu klubovej atmosféry. Všetci, a teda aj muzikanti a pamätníci, začínajú vždy od seba a na výročných klubových stretnutiach majú pocit, že práve oni rozbiehali popularitu klubu. Podobne sa u nás tvorili aj dejiny. Vždy sa začínalo od posledného víťaza,

akoby pred ním nič nebolo. Aj základy V-klubu, tohoto významného kultúrneho stánku na Slovensku, položili členovia skupiny *Combo Black & White*. Začalo sa to tým, že prvý riaditeľ „véčka“ Ľubo Schrámek vypísal začiatkom roku 1965 súťaž o najlepšiu kapelu, ktorá bude pravidelne hrať v sobotu na čajoch a neskôr na štvrtkových hudobných večeroch. Vyhralo ju naše *Combo Black & White* s klaviristom Pištom Farkašom, basgitaristom Jurajom Schöffom, gitaristom Julom Ebersom a „Šmrdom“, dychármi Jánom Turí-Nagyom, ktorý hral sopránový saxofón a klarinet, Dušanom Húščavom s tenorovým saxofónom a trombonistom Ervinom Padušitským. Spevákmi boli Vlado Chvály, Vasko Velčický, Ervin Chalupa a Edo Ambróz. V skupine som ako bubeník aj kapelník nechýbal ani ja. V súťaži sme mali istú výhodu, našu kapelu porotcovia aj fanúšikovia už poznali. Na kvalifikačných skúškach za predsedovania pána Zelenaya sme ešte pred vypísanou súťažou získali už s novým obsadením najvyššie stopercentné ohodnotenie. Neskôr sa v kapele prestriedali aj Andrej Šebo, Fedor Frešo, Rasťo Vacho, Fedor Medek – svoj typický Ray Charlesovský spev si sám na klavíri sprevádzal – a Ivan Galko, ktorý už ako klaviesista v základnej zostave zostal. V tom čase však ešte V-klub nebol známy, preto sme sa s jeho vedením rozhodli, že prvé hudobné produkcie musíme pomocou reproduktorov vysielat' na ulicu, presnejšie na námestie v strede mesta, dnešné Námestie SNP. To preto, aby ľudia vedeli, že sa niečo deje. Najprv sme sa báli, že zasiahnu policajti, ale s politickou podporou zriadaťovateľa, SÚV SZM, sa všetko vyriešilo.

Tento nezvyklý spôsob vysielania hudobnej produkcie v centre Bratislavy nám priniesol úspech v podobe záujmu mladých poslucháčov. Listky sa kupovali niekoľko dní dopredu a rady záujemcov sa tiahli niekoľko sto metrov až na námestie. O pár týždňov bol o tanečné produkcie taký obrovský záujem, že už naozaj musela zasahovať polícia.

V roku 1966 *Combo Black & White* hralo vo V-klube už v novom zložení, pribrali sme basového gitaristu a speváka Ľudovíta Noska, gitaristu Mariána Obertha a Jula Ebersa. Ako kamaráti a muzikanti sme sa poznali už predtým a spolu s Ivanom Galkom to boli muzikanti, ktorí vždy tvorili akési jadro mojej skupiny. Eva Máziková, Edo Ambróz, Ervin Chalupa, Vasko Velčický, Klára Bašňáková a Karol Solenský sa striedali v kapele ako speváci.

Jeden z našich najslávnejších športovcov, môj priateľ krasokorčuľiar Ondrej Nepela, vyhlásil, že V-klub v Bratislave je po každej stránke lepší ako slávny *Club-54* v New Yorku. „Štefan ver mi, že ani tá ich povestná hudobná atmosféra sa ne-

dá s našim *véčkom* porovnať... som rád, že to všetko máme tu v Bratislave...“

Je pravda, že neskôr sa postupne objavovali vo V-klube aj iné skupiny a speváci, základy klubovej tradície však položila roku 1965 skupina *Combo Black & White*. V ďalších rokoch vo *véčku*, po Ľubovi Schrámkovi už pod striedavým vedením Ivana Šišku, Juraja Tokára, neskôr Paľa Gregora, po jeho smrti na krátky čas zastupujúceho hospodára Ľuba Mafátka a Mariána Záhoráka, hrávala skupina *Combo Black & White* len sporadicky. Skupina sa pripravovala na zahraničné účinkovanie. Bol to jediný možný spôsob ako sa dostať legálne von a legálne si zarobiť nejaké peniaze.

Asi tak chcel osud, možno môj anjel strážny Hary, sen hrať na Západe sa odrazu stal skutočnosťou. Akoby ho niekto zhodil z neba. Jedného dňa, počas účinkovania v známom vysokoškolskom klube Mladá Garda, nás oslovil náš priateľ trombonista a vibrafonista Roman Hošek. Povedal, že mu akýsi známy dohodil niekoľkomesačné angažmán do Holandska a bol by rád, keby sme tam s ním išli hrať. Údajne nás na Mladej Garde jeho známy aj videl a vraj sme sa mu páčili. Neverili sme vlastným očiam a ušiam, že sa môžeme dožiť toľkého šťastia a ako prvá kapela z Bratislavy hrať až kdesi v Amsterdam. V tom čase tam totiž nijaké hudobné teleso od nás ešte nehralo. Začali sme rozmýšľať, ako by sa to dalo naozaj vybaviť, pretože sme na Západe ešte nikdy neboli. Nemali sme dokonca ani profesionálne skúšky v koncertnej a divadelnej agentúre, ktoré by nás oprávňovali na zahraničné vystupovanie. Začali sme zisťovať, ako by sa to dalo zariadiť, kto si to vôbec môže dovoliť, uvoľniť sa zo školy alebo zo zamestnania.

Netrvalo dlho a z *Comba Black & White* sa nakoniec tvorila kapela z hudobníkov, ktorí mohli vycestovať.

„Opäť sme zvíťazili nad prírodou!“ vykrikoval som šťastne, keď sme dostali víza, doložku a pasy na niekoľkomesačné turné v Holandsku. Roman lakonicky povedal: „Zvíťazili sme predovšetkým nad byrokraciou a hlúposťou našich úradov...“ A mal pravdu. V tom čase sa predpisy veľmi ťažko obchádzali. Boli sme dôvtipnejší, pretože sme boli ctižiadostiví. „Keď niečo veľmi chceš, tak to dosiahneš,“ poučal nás Roman ako nejaký skúsený lekár. Bolo to tak. V daných podmienkach sa v tom čase mohlo kľučkovať len so šťastím, talentom a tvrdou prácou. Každé obdobie vytvára pre hudobníkov rozdielne podmienky, iné možnosti profitu a z toho vyplývajúcu úroveň existencie.

Do Amsterdamu sme nakoniec odleteli začiatkom marca 1967. V kozmopolitnom meste nás čakalo prekvapenie v podobe nezabudnuteľných

zážitkov, príjemných ľudí a slobodného života. Dostali sme sa hrať do vychyteného podniku *Le Berry Club* v centre na námestí *Leidsche plein*. Boli sme z toho ohúrení, lebo okolo nás boli samé špičkové podniky so svetovými umelcami. A to pre chudobných hudobných novícov západného života bola v prvých dňoch zoznamovania priam fascinujúca udalosť.

Až neskôr sme si uvedomili, kam sme sa dostali a aká je to krajina. Všetko sa priateľsky vybavovalo pri pive a *jeneveri*, akejsi holandskej borovičke. To sme ale zistili až po troch jeneveroch a troch dňoch účinkovania. Tretí večer sa nám už hralo veľmi dobre, tréma z nás spadla a hostia boli tiež spokojní.

Postupom času sa mi otvárali oči, ale aj dvere v najlepších zábavných podnikoch v Amsterdame, ako *Le Berry, Lui Suixie, Blue Note*. Až neskôr som si uvedomil, že som hral v špičkových variétnych programoch, sprevádzal svetové hviezdy šoubiznisu, napríklad Ramona de Garcieu, v tom čase španielskeho Gotta, populárne sestry Keslerové či amerického černošského speváka G. Jacksona, strýka súrodencov zo skupiny Jackson's 5. Tento umelec bol príbuzný neskôr slávneho Michaela Jacksona. Nevedel som to oceniť, pretože nebolo v móde zisťovať rodinné vzťahy a iné chorobné stavy spevákov. Malého, vtedy nevinného Michaela Jacksona ešte svet nepoznal.

Hrali sme aj v klube pre gejov. V tom čase to bol pre nás šokujúci zážitok. Najmä keď sa do Čufa zamieroval bohatý Kolumbijčan a chcel si ho vziať. Ponúkol mu dvojmesačnú cestu okolo sveta, auto, veľký dom a nám ponúkal obrovské peniaze ako kompenzáciu za strateného muzikanta. Mohol to byť normálny gej, ale aj drogový kráľ, ktorému chýbalo v živote už len takéto šťastie. Možno preto sme sa s ním o Čufovi nemohli ďalej baviť. Jednoducho rozhodol, že Čufo je odteraz jeho partner.

Kráľ-nekráľ, Čufa musíme zachrániť. Nezostávalo mi nič iné, len slabá nádej, že presvedčím Kolumbijčana, aby nechal Čufa tak. Musel som zahrať žiarlivého partnera, ktorý by za Čufa – svoju nekonečnú lásku bol ochotný položiť život. Akákoľvek iná hra neprichádzala do úvahy. Žiarlivú scénu Kolumbijčan akceptoval. Najprv sa mi ospravedlnil, že takú veľkú lásku nemohol ani tušiť, a potom sa s nami slušne rozlúčil. Pri podaní rúk mi pošepekľal: „Priateľ môj, závidím ti, ale zároveň ti ho žičím!“

S takýmito zážitkami a zachráneným Čufom sme z Amsterdamu odleteli po šiestich mesiacoch účinkovania. Na každom kroku šetriaceho Čufa tento úlet stál niekoľko rúnd pív s *jeneverom*, ktoré musel ešte pred odletom z Amsterdamu zabezpečiť. Verím, že tie nečakané výdavky neofutoval. V Bratislave nás privítali rodiny, kamaráti, závidlivé hudobné skupiny, ale aj muzikanti, ktorí uznali naše kvality a naše hudobné smerovanie. Mestský dom kultúry a osvetu sa potešil najviac. Všetci sme sa vrátili domov bez problémov a život so svojimi každodennými starosťami, ale už s trochou peňazí, mohol pokračovať.

(Úryvky z rukopisu knihy, ktorá vychádza v knižnom vydavateľstve *Hajko & Hajková*.)

Po stopách legendy

Elizabeth Kostovová
Historička
Bratislava, Ikar 2006
Preklad Robert Hrebíček

Máloktoľ historická postava sa spája s toľkými mýtami a legendami ako Dracula. Opäť ju oživila americká spisovateľka Elizabeth Kostovová (1964) vo svojom románe. Používa autentický štýl rozprávania v dvoch časových rovinách – v jednej je rozprávačom otec hlavnej hrdinky, ktorý sa rozhodne rozlúštiť záhadné zmiznutie svojho profesora a tajomstvo náhodne objaveného starobylého zväzku, v druhej je čitateľovým sprievodcom jeho dcéra, fascinovaná tajomnými udalosťami z minulosti, ich hlavnými aktérmi boli práve jej rodičia.

Príbeh sa začína roku 1972 v Amsterdame. Šesťnásťročná hrdinka objavuje v knižnici svojho otca jeho korešpondenciu a starú knihu s čistými stranami a jedinou kresbou draka v strede. Listy sú adresované neznámemu čitateľovi a odkrývajú príbeh z dávnej minulosti o temnej postave Vlada Tepeša „Narážača“, kniežaťa zo starobylého Valašska. Mladá hrdinka sa vydá po stopách svojho otca. Počas doktorandského štúdia pátral na vlastnú päsť a takmer prišiel o život. Rovnako aj jeho dcéra sa pokúša odhalíť upírsky mýtus Vlada „Narážača“. V 15. storočí sa preslávil nelútostným bojom proti Osmanskej ríši okupujúcej Európu. Legendárnym sa stal vďaka neuveriteľne krutej metóde likvidácie svojich protivníkov –

narážaním na kôl. V diele je Vlad Tepeš vykreslený aj z úplne inej stránky – nielen ako krvilačný diabol, ale aj ako učenc, historik a zberateľ kníh s tematikou zaoberajúcou sa dejinami zla.

Hrdinov čaká štúdium starovekých textov, lúštenie šifier a tisíce precestovaných kilometrov. Čitateľ spolu s nimi spoznáva vôňu exotického Istanbulu, malebný francúzsky vidiek alebo tajomné bulharské kláštory. Zúčastní sa aj na love upírov, pri ktorom je nevyhnutnou pomôckou stáročiami overená „sada“ – cesnak, krucifix a dubový alebo strieborný kolík.

Historičku často porovnávajú s bestsellerom Dana Browna *Da Vinciho kód*. Ťažko povedať prečo, spoločne majú totiž len to, že dej je previazaný s udalosťami z dávnej minulosti a hlavnými hrdinami sú amatérski pátrači – historici. **Historička** určite nie je thriller, Kostovovej štýl rozprávania nie je „brownovský“ akčný a strhujúci, takmer 600-stranový rozsah by musel byť dostatočne skrátený.

Z opisov ľudí a prostredia v Rumunsku, Maďarsku a Bulharsku cítiť jej vreľý vzťah k tomuto regiónu (jej manžel je Bulhar a mnohé z miest spomenutých v románe sama navštívila). **Historička** je jedným z najúspešnejších literárnych debutov posledných rokov. Dosiaľ bol preložený do 44 jazykov, kúpilo si ho vyše 20 miliónov čitateľov (z toho vyše milióna len v USA) a nedávno sa úspešne podarilo predaj práva na jeho sfilmovanie.

Michaela Geisbacherová

O tajomstvách Francúzok

Mireille Guillianová
Prečo Francúzky nepriberajú
(Kľúč k tomu, ako mať z jedla pôžitok)
Bratislava, SOFA 2006
Preložila Simona Hevešiová

Súčasná diskusia sa často zaoberá témou medzikultúrneho dialógu, stretu kultúr, pričom ju chápajú vo veľmi širokom, málo konkrétnom zmysle. Z nezvyčajného uhla pohľadu porovnáva americká a francúzska kultúra autorka knižky *Prečo Francúzky nepriberajú*. Sústreďuje sa na odlišnosti v stravovacích návykoch, v postojoch k jedlu – a to na pozadí odlišnosti v postojoch k samému životu, v schopnostiach vychutnať pôžitok a radosť nielen z dobrého jedla, ale aj z každého dňa, z každého okamihu. Práve v odlišnosti základných životných postojov autorka – rodená Francúzka žijúca a profesionálne úspešne pôsobiaca v Amerike – vidí podstatu rôzneho životného štýlu v oboch krajinách. Napriek istým sym-

patiam k americkému pragmaticky zameranému životu vyzdvihuje kultívovanejší, sofistikovanejší životný štýl obyvateľov Francúzska, presnejšie francúzskych žien. Hlavným autorkiným cieľom je odhalíť tajomstvo, prečo Francúzky napriek kulinárskemu umeniu a dokázateľnému pôžitkárstvu nepriberajú. Takže knižka je zároveň svojším návodom na to, ako nepriberať bez akéhokoľvek hladovania, bez násillia na seba, na svojom organizme. Podľa autorky je najdôležitejšie životné naladenie. Úvahy a rady, ako dosiahnuť pozitívne a pokojnejšie naladenie, dopĺňajú špeciálne recepty, ako aj súbor rôznych „trikov“ na dosiahnutie vytyčeného cieľa. Kniha nechýba šarm a jemný humor, aj keď chvíľami bije idealizácia francúzskej ženy a jej životného štýlu priveľmi do očí... Neprekvapuje, že knižka sa stala vo viacerých krajinách bestsellerom, prináša čítanie na pobavenie, pre niekoho aj na poučenie, aj návod na príjemný spôsob chudnutia.

– ez –

Hudobný génius v obrazoch

Johannes Jansen
Mozart
Bratislava, Taschen – Vyd. Slovart 2006
Preklad Sally Schreiber, Jitka Kňourková, Tasnádí Ágnes

Trojazyčná (česko-anglicko-maďarská) publikácia o zázračnom dieťati Wolfgangovi Amadeovi Mozartovi z edície Taschen určite poteší mnohých laických obdivovateľov hudby.

Už Leopold Mozart, otec tohto zázračného salzburského dieťaťa Johanna Chrysostoma Wolfganga Theophila bol významný huslista, učiteľ a skladateľ. Vzdal sa svojho profesionálneho rastu, aby mohol rozvíjať talent svojich

detí – mladšieho Wolfgangera a staršej Nanerl. Ich neobvyklý talent privádza ťtížiadostivého otca Leopolda k „podnikateľským“ úvahám. Vydáva sa s nimi do Mnichova, Linza, Viedne, Mária Terézia je muzikálnosťou súrodencov priam unesená. Nasledujú Londýn a Paríž.

Kniha je stručným, pútavo písaným životopisom tohto hudobného génia, doplnená mnohými ilustráciami: rytinami, maľbami či ukázkami listov a skladieb, ktoré nám umožňujú nahliadnuť do Mozartovho života aj prostredníctvom obrazu a môcť sa tak lepšie započúvať do melódie jeho pozoruhodného života.

– mgb –

Smútok prileť sám, ale radosť si nadeľujeme my

Rozhovor s českou spisovateľkou Lenkou PROCHÁZKOVOU

Lenka Procházková (24. 3. 1951) – česká prozaička, poetka, publicistka, signatárka Charty 77, diplomatka. Oficiálne mohla publikovať až po roku 1989. Jej debutu, románu *Rúžová dáma* (samizdatová edícia Petlice 1980) udelili roku 1983 americkú Cenu Egona Hostovského. Samizdatom vyšli aj poviedkové knihy *Tři povídky*, *Příjeď ochutnat*, *Hlídač holubů*, romány *Oční kapky* a *Smolná kniha* a dokumentárna kniha *Jan Palach*. Po roku 1989 nasledovali: novela *Pan Ministr* (o Janovi Masarykovi), romaneto *Šťastné úmrtí Petra Zacha*, zberka poviedok *Zvrhlé dny*, dve zberky fejtónov (*Dopisy z Bamberka*, *Jak si stojí nebožtíci*) a román *Beránek* (2000), ale aj mnoho rozhlasových hier (*Čtyři ženy*, *Alexandra Makedonského*, *Exitus*, *Milostiplná*), televíznych scenárov a dokumentárnych publikácií. Je členkou Českého Pen Clubu, Obce spisovateľov a Syndikátu novinárov. Od roku 2002 pôsobí v diplomatických službách, v súčasnosti ako kultúrna tajomníčka na Veľvyslanectve ČR v Bratislave. Na konci minulého roka vyšla vo vydavateľstve NM code jej kniha rozprávok – uspávaniek *Zatvor oči – Zavři oči* v dvojjazyčnom slovensko-českom vydaní.

● **Kniha rozprávok *Zatvor oči – Zavři oči* je vaša prvá kniha pre deti. Ako vznikala?**

– Sú to rozprávania na dobrú noc pre najmladšieho syna Jožina. Bol taký nabitý energiou, že ani večer v posteli sa nevedel upokojiť, tak som mu začala vymýšľať príbehy, ktorých hlavným hrdinom je on sám. To ho bavilo a intenzita, s akou si predstavoval dej, ho nakoniec vyčerpal, až zaspal. Potom som napísané príbehy požičiavala kamarátkam, ktoré mali s deťmi rovnaké problémy. Keď sa ukázalo, že zaberajú na každé dieťa, rozhodla som sa dopísať ďalší diel a knihu vydať.

● **Hrdinom vašich rozprávok je dieťa, ktoré v prvej časti spoznáva rozmanité situácie v sprievode dospelého a v druhej sa samo mení na zvieratko a zakúša jeho život v spoločnosti s ľuďmi. Nevyhýbate sa jemu didaktizmu. Bol to zámer?**

– Kedy inokedy sa má človek vychovať, ak nie v detstve? Nie je náhoda, že väčšina darenbákov, ktorí sa ocitajú pred súdom, nepochádza z milujúcich rodín, naopak, sú to ľudia v detstve zanedbávaní a často aj ponižovaní. Sebadovera dieťaťa sa utvára predovšetkým pod vplyvom jeho okolia a je to dlhodobá záležitosť. Čítať dieťaťu pred spaním príbeh, v ktorom hrá hlavnú úlohu a tá úloha je sympatická a zároveň dôstojná, to myslím navodí obdobne sny. A dieťa, ktoré má sny zodpovedajúce úrovni svojho rozumu a svojho citu, sa vyvíja harmonicky, je to taký kolobek. Akú sebadôveru však môže mať šesťročný dieťa, ktorému rodičia dovoľia sledovať televízne programy pre dospelých len preto, že sú leniví to korigovať? S akými nočnými morami sa musí vyrovnávať?

● **Od roku 2004 pôsobíte ako kultúrna tajomníčka na Veľvyslanectve Českej republiky v Bratislave, osobne ste sa angažovali aj pri zriadení Českej knižnice v bratislavskej Univerzitnej knižnici. Aká bola vaša predstava a aká je realizácia?**

– Pripadalo mi zvláštne, že Univerzitná knižnica v Bratislave má americkú knižnicu, a českú nie. Chcela som to napraviť. Našťastie aj obidve ministerstvá kultúry to považovali za dobrý nápad a poskytli financie. Pôvodne som si myslela, že výtlačky venujú jednotliví vydavatelia, ale prekvapujúco som narazila na neochotu. V Národnej knižnici v Prahe vznikla recipročne Slovenská knižnica, takže keď sa vrátim, budem mať kam po slovenské knihy chodiť. Kúpil sa takmer nedajú, na rozdiel od českých kníh na Slovensku. V Čechách sa o slovenskú literatúru zaujímajú iba študenti a odborníci, teda veľmi úzka vrstva.

● **Váš život sa uberal cestou od disentu k slobode. Myslím, že je šťastie mať takúto dvojité skúsenosť. Okrem pozitív to prináša aj spoznanie situácie, keď sa z undergroundu stáva klasika alebo z alternatívneho divadla kamenné. Vidíte v týchto dvoch situáciách a obdobiach nejaké výhody a nevýhody?**

– Máte pravdu, je to veľké šťastie. Napriek všetkým smútkom, čo ma v živote postihli, pokladám sa za jednu z najšťastnejších. Takmer všetko, čo

som napísala, sa mi dodnes páči, hoci niektoré knihy nerada čítam odznova práve pre tú bolesť, ale za všetkým, čo som napísala, si môžem stáť. To však neznamená, že nepoznám tvorivé pochybnosti a muky. Pretrpím si ich počas písania, keď je kniha hotová, viem, že som ju lepšie napísať nemohla. Nie je veľmi dôležité, že predtým ma čítalo iba pár stovák samizdatových čitateľov a cudzinci, a dnes som známa všeobecnejšie, v mojom prípade to nič neovplyvňuje. Akurát má človek trochu viac peňazí,

pozývajú ho na rozličné besedy a stretnutia aj do zahraničia, kde sa môže stretnúť s kolegami. Inak je písanie veľmi osamelé povolanie, či už človek žije v demokracii, alebo v totalite. Teraz v demokracii je ešte osamelejšie, pretože spisovatelia už nemajú spoločnú zodpovednosť, pre ktorú sme vydávali knihy a časopisy v samizdate, jednoducho preto, že sme cítili povinnosť držať tú lampičku, kým sa opäť rozbrzdí. Dnes už každý kope za seba.

● **Aká je v súčasnosti pozícia českej disidentskej literatúry. Je o ňu záujem u čitateľov aj u vydavateľov, alebo nie?**

– Všetko, čo stálo za to, bolo už vydané, niektoré knihy opakované. Nevieť, ako sú na tom kolegovia, ale sama pripravujem súborné vydanie všetkých svojich kníh, pretože sú rozobrané a na trhu ich prakticky nedostaf. Azda v niektorých menších mestách sa sem-tam objavujú *Dopisy z Bamberka* alebo *Petr Zach*, táto kniha zatiaľ nebola veľmi prijatá. Pritom keď z nej čítam na besedách, tak sa poslucháčom páči. Je to romaneto, takmer nepoužívaný žáner, a je z obdobia zamatovej revolúcie. Možno jej zlatý čas iba pride.

● **Spomedzi svojich kníh si najväčšmi ceníte poslednú – historický román *Beránek*. Je to náročné čítanie, vaša interpretácia biblického príbehu. Čo pre vás táto kniha znamená?**

– Nemyslím si, že je to náročné čítanie a pevne verím, že je to predovšetkým strhujúce čítanie. Je to skutočný

román so všetkým, čo má román mať, nie fňukanie autora nad životom. Hlavným hrdinom *Beránka* je Ješua z Nazaretu, inak známy aj ako Ježiš Kristus. Druhá hlavná postava je Ján Krstiteľ. A medzi nimi žena – Miriam. Ten príbeh má všetky historické atribúty svojej doby, ale je to zároveň aj príbeh, ktorý dnešného čitateľa oslobodzuje. Niečo v ňom rúcam, no základ nechávam a na ňom staviam čosi nové. Verím, že keď *Beránek* vyjde aj v iných jazykoch ako čeština, bude ako výstrel svetlice. Dúfam, že sa toho v zdraví dožijem, aby som to poriadne oslávila a pokrstila galilejským vínom.

● **Odkiaľ čerpáte radosť, ako vyzerá vaša nevednosť a prečo sa púšťate do nebezpečenstva?**

– Smútok prileť sám, ale radosť si nadeľujeme my. To je citát z mojej *Smolnej knihy*. Hovorí to hlavná hrdinka hlavnému hrdinovi pri stole v kaviarni Slávia. Kdesi hlboko v marazme 80. rokov. A potom vymyslia, že pôjdu spolu s ostatnými kamarátmi disidentmi na Obrodenecký bál, ktorý usporadúva historický spolok na Žofine. A idú. Havel prezlečený za Nerudu, Klima za Sabinu, Vaculík za Jana Procházkou, Eda Kriševá ako Karolina Světlá, Procházková ako Boženka Němcová atď. Tancujú mazúrku a pri vedľajšom stole sedia eš-ťebáci a nemôžu s tým nič urobiť. Tak to je radosť toto zorganizovať a zažiť. A iná radosť je porodiť tri deti, za slobodna ich uživiť a vychovať, a vidieť, ako sa z nich stávajú dospelí ľudia, ktorým nie je ľahostajný stav sveta. Ďalší druh radosť je, keď sedím v noci pri počítači a píšem, a odrazu sa mi vylupne dialóg alebo odsek, ktorý má rytmus a napätie, a všetko, a pustím si hudbu, a čítam si to, a robím tie úplne posledné drobné úpravy. Pre túto radosť som sa narodila! Nebezpečie, ktoré spomína správca mojich webových stránok, je zrejme súčasťou života každého, kto má pevný názor a je ochotný kvôli nemu aj riskovať. Zažila som desiatky výsluchov, domové prehliadky aj zatknutie. V 90. rokoch som si zasa proti sebe popudila katolícku cirkev, keď som rozprúdila občianske akcie za záchranu korunovačnej katedrály, ktorú chcela cirkev priradiť k majetkom Vatikánu. Ten boj sa ešte neskončil, ale nie je už taký intenzívny. V 90. rokoch ma však vyhrážanie donútilo, aby som požiadala o zbrojný pas. Ďalším dôsledkom súboja bolo napísanie *Beránka*, čo cirkev nepredýchala dodnes... Takže keď to zrátam, už viac ako dvadsať rokov som zvyknutá rátať s tým, že sa život môže skončiť veľmi rýchlo zásahom zvonka alebo „nehodou“, preto nikdy nemám dlhy a nikdy nechcem usínať s vedomím, že som s niekým blízkym rozhnevaná. Tým sa všetko krásne zjednodušuje, a ako som už povedala na začiatku, som jedným z najšťastnejších ľudí, ktorých poznám.

Pripravila Inge Hrubaničová
Foto Peter Procházka

– Ak chcete svojim deťom prečítať na dobrú noc príbehy z dvojjazyčnej knižky Lenky Procházkovej *Zatvor oči / Zavři oči*, pošlite nám do redakcie do 27. septembra kupón vydavateľstva Eleonory Nosterskej NM CODE z 11. strany.

Slovenská pedagogická knižnica päťdesiatročná

Polstoročnou zásluhou výchovno-vzdelávacou činnosťou sa môže pochváliť Slovenská pedagogická knižnica, ktorá je podľa knižničného zákona špecializovanou vedeckou knižnicou s celoštátnou pôsobnosťou so zameraním na oblasť výchovy, vzdelávania, školstva a príbuzných vedných odborov. Zároveň je ústrednou rezortnou knižnicou, čo znamená, že okrem základných knižničných funkcií plní aj funkcie depozitnej knižnice rezortu a metodického centra školských a akademických knižníc. O jej minulých i budúcich aktivitách sa zhovárime s riaditeľkou knižnice PhDr. Helenou PANGRÁCOVOU.

● **Ktoré medzníky z histórie knižnice by ste označili za dôležité pre jej súčasnosť?**

– Štátny pedagogický ústav (ŠPÚ) vznikol roku 1947 ako prvé vedecko-výskumné pracovisko pre školstvo na Slovensku a jeho súčasťou bola ústavná knižnica, ktorá plnila aj funkciu ústrednej pedagogickej knižnice. Roku 1956 sa knižnica organizačne vyčlenila z ústavu a vznikla Slovenská pedagogická knižnica so sídlom v Bratislave. Stala sa ústrednou vedeckou knižnicou pre štúdium pedagogiky a jej pomocných vied, strediskom pre vydávanie odporúčajúcich bibliografií a poskytovanie bibliografických informácií v odbore svojej špecializácie a metodickým strediskom pre žiacke, ako aj učiteľské a ostatné pedagogické knižnice. Tieto funkcie plní vlastne dodnes.

● **Knižnice dlhodobo zápasia s nevyhovujúcimi priestormi, aj vaša knižnica sa viackrát sťahovala.**

– Spočiatku sídlila v budove na Šoltésovej ulici, od roku 1959 v zrekonštruovanej budove Klarisiek, po roku 1997 v priestoroch na Starých Gruntoch a od roku 2000 v bývalej základnej škole na Hállovej ulici v Bratislave-Petržalke. Od vlaňajška má knižnica vlastnú budovu. Na svoje špecifické knižničné potreby zrekonštruovala budovu bývalej materskej školy (takisto v Petržalke). Jej výhodou je, že knižničné sklady sú priamo v budove, a tak môžeme žiadateľom poskytovať dokumenty okamžite, bez čakania. Momentálne máme skladovú rezervu na viac rokov.

● **Vyhovujúce priestory sú dôležitou podmienkou na rozvoj knižničných činností. Aké zámery sa vám podarilo uskutočniť?**

– Rozvíjame predovšetkým odborné činnosti, vo väčšom rozsahu budujeme knižničný fond, zvýšila sa jeho bezpečnosťná i požiarne ochrana, poskytujeme všetky druhy služieb – medziknižničné výpožičky, prezenčné a absenčné výpožičky, bibliograficko-informačné služby, skvalitňujeme poradenstvo a konzultáciu činnosť. Zapojením do Projektu KIS3G sa knižnica stala súčasťou elektronického systému knižníc SR a poskytuje aj elektronické služby – požičiavanie prostredníctvom online katalógu, informácie na webovej stránke, informačnú výchovu používateľov o elektronických službách, prístup na internet. Dôležité sú aj služby pre nevidiacich a zrakovo postihnutých, poskytujúce čítací lúpu, program Magic a zvukový program Jaws sú spojené s technickým zariadením Braille. Záujemcom o informačnú výchovu ponúkame exkurzie a prednášky o knižnici, o knižničnom fonde, katalógoch, o knižničných službách a podobne. Návštevníci majú k dispozícii osobný počítač, aby si mohli písať poznámky a vytvárať vlastné dokumenty.

Čoraz väčší význam nadobúda metodická činnosť v sieti školských a akademických knižníc. SPK sleduje, usmerňuje a riadi odbornú prácu knižníc rezortu, návrhmi legislatívnych opatrení a ostatnými formami metodickej činnosti vytvára predpoklady na ich rozvoj a integráciu do európskych knižnično-informačných štruktúr. Využíva všetky formy metodickej

činnosti v rámci svojich personálnych možností. Osobitne sa venuje školským knižniciam, ktorých úroveň (financovanie, personálne zabezpečenie, knižničné fondy, priestory, technologické vybavenie) je z viacerých dôvodov nedostatočná. V tejto oblasti spolupracuje najmä s Ministerstvom školstva SR, Ministerstvom kultúry SR, Slovenskou národnou knižnicou, metodicko-pedagogickými centrami a verejnými knižnicami. Na základe medzinárodných odporúčaní vypracovala *Manifest školských knižníc UNESCO/IFLA* a *Smernice pre školské knižnice UNESCO/IFLA, Model školskej knižnice*, ktorý ako metodické odporúčanie pre školské knižnice schválil minister školstva SR. V spolupráci s Ministerstvom školstva SR vypracovala aj *Smernicu o činnosti školských knižníc* (s platnosťou od 1. mája 2006), program pre financovanie rozvojových projektov školských knižníc *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc 2006* atď. Vlni zorganizovala k Medzinárodnému dňu školských knižníc celoštátnu súťaž. Vedie diskusnú skupinu akademických knižníc na internete, kde vytvára predpoklady na ich spoluprácu, zabezpečuje analýzu ich činnosti na základe štatistických údajov, pomáha pri riešení aktuálnych odborných problémov.

● **Aké sú ďalšie perspektívy rozvoja knižnice v nasledujúcich rokoch?**

– Knižnica sa mení, stáva sa z nej otvorená inštitúcia, ktorá sa už nespolieha iba na vlastný knižničný fond. Prostredníctvom najnovších technológií poskytuje informácie a dokumenty bez ohľadu na geografické, politické a kultúrne hranice. Perspektívy jej rozvoja sú úzko späté s rozvojom ostatných slovenských knižníc a s rozvojom informačných a komunikačných technológií.

● **Mnoho knihovníckych vízií sa vám už splnilo, ktoré zostali zatiaľ nespĺnené?**

– V čase, keď knižnicu stíhal jeden problém za druhým, keď mnohí prestali veriť v jej budúcnosť, som bola presvedčená, že stojí za to, aby som „zabojovala“. Mojm snom bolo a je, aby Slovenská pedagogická knižnica opäť patrila medzi tie knižnice, na ktoré sa môžu používatelia spoľahnúť, aby moje úsilie a práca mojich kolegov neboli zbytočné, aby môj sen nebol len snom, ale aj realitou. Či sa mi ho darí naplniť? To už nie je otázka pre mňa. Záujemcovia o služby Slovenskej pedagogickej knižnice na Hállovej ul. 6 v Bratislave-Petržalke nájdú podrobné informácie na webovej stránke: <http://www.spgk.sk>

Pripravila Lýdia Čelková

Literárne hádanky

Správne odpovede na literárne hádanky uverejnené v letnom dvojčísle Knižnej revue 16/17 sú: I. Miroslav Válek: *Milovanie v husej koži* a II. Edgar Allan Poe: *Havran*.

Zo správnych odpovedí, ktoré sme dostali do redakcie, sme vyžrebovali Máriu Hozovú z Malaciek a posielame jej román K. Keseya *Prelet nad kukučím hniezdom* z Vydavateľstva Slovart a *Anglicko-slovenský a slovensko-anglický vreckový slovník* zo Slovenského pedagogického nakladateľstva – ML dostane Katarína Hronkinová z Popradu.

Tentoraz vám Igor Hochel pripravil rébusy, do ktorých zašifroval názvy literárnych diel celkom odlišnej proveniencie aj žánru. Obe diela spája motív vody. Za prozaické dielo ukryté v prvej hádanke udelili autorovi Nobelovu cenu. Úlohou pre riešiteľa bude uhádnuť **meno autora** (krstné meno i priezvisko) a **názov diela**.

I.
Muž, čo sa volá ako Chile, na mori prežil mnohé chvíle. Teraz sa na tom krutom mori s obrovskou rybou trápi, borí.

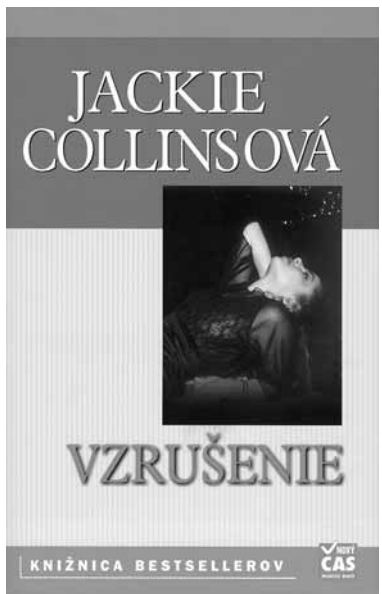
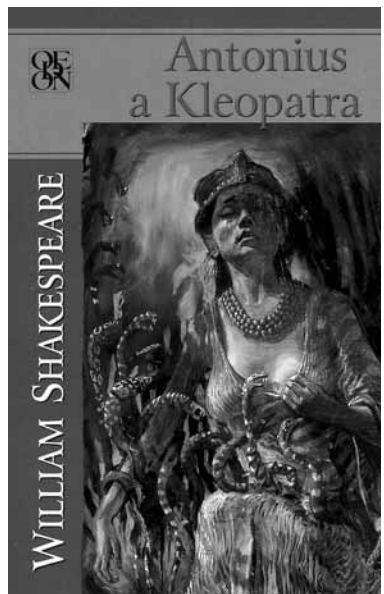
II.
muž vód aj tajomná žena uprostred dňa v jednej knihe sú skrytí

V prvej rýmovanej hádanke sa ukrýva názov diela, za ktoré jeho autor dostal Nobelovu cenu. Ide naozaj o jedného z najznámejších spisovateľov sveta, preslávená je aj sama kniha, dokonca

by si ju mal prečítať každý maturant, preto už nevedieme žiadnu ďalšiu pomôcku.

K druhej hádanke prezradíme, že ide o knižku českého básnika z obdobia národného obrodzenia, prvýkrát vyšla v roku 1853 a roku 2000 podľa nej nakrútil český režisér František A. Brabec rovnomenný film.

Takže – už by to nemalo byť ťažké. Na vaše správne odpovede čakáme do 27. septembra, výhercom venuje knižku vydavateľstvo Ikar: Jackie Collinsová *Vzrušenie* a historickú drámu W. Shakespeare *Antonius a Kleopatra*.

Vydavateľstvo Reader's Digest Výber

Adresa: Záhradnícka 48
829 01 Bratislava
tel./fax: +4212 59 803 803
(zákaznícka linka)

e-mail: zakaznik@vyber.sk
knizna.redakcia@vyber.sk
www.vyber.sk

Riaditeľ: Martin Slavík
Vznik: 1996

Zameranie, profilové edície: encyklopedické, prírodovedné, zeme-pisné publikácie, príručky, knihy pre deti, skrátené romány

● **Koľko titulov ste vydali od založenia vydavateľstva, koľko z nich predstavujú publikácie slovenských autorov?**

– Naša doterajšia produkcia predstavuje 62 kníh a 25 súborov skrátených románov z edície *Najlepšie svetové čítanie*. Vydali sme len dve knihy od slovenských autorov – *Veľkú knihu slovenských rozprávok a Huby – veľká encyklopédia*. Húbarska encyklopédia poskytuje na 448 stranách podrobné informácie a poznatky o neprebádanom svete húb. Je bohato ilustrovaná a doplnená *Vreckovým atlasom húb*. *Veľká kniha slovenských rozprávok* obsahuje päťdesiat najkrajších slovenských rozprávok, známych aj menej známych, v ktorých stretnete Popolváru, Popolušku, Lomidrevo aj Janka Hraška či Marušku, vbral ich a prerozprával Lubomír Feldek a ilustroval Peter Uchnár. Kniha získala viacero ocenení v súťaži Najkrajšie knihy Slovenska 2003.

● **Akým počtom titulov ste prispejeli na knižný trh roku 2005?**

– Vlni sme vydali sedem kníh: *Umenie nestarnúť*, *Nevyriešené záhady ľudstva*, *English in 20 Minutes a Day 7-12*, *Keď pa-*

dá hviezda, *Mackove rozprávky na dobrú noc*, v edícii Ukáž, čo vieš vyšli dve publikácie: *Staroveký svet* a *Od stredoveku po dnešok*. V edícii *Najlepšie svetové čítanie* sme vlni vydali štyri zväzky obsahujúce diela významných svetových autorov.

● **S akými edičnými zámermi ste vstúpili do roku 2006?**

– Do edičného plánu na tento rok sme zaradili osem knižných titulov. Z nich už vyšli *Neobyčajné použijete obyčajných vecí*, *Čarujeme so zeleninou*, *Zelená lekárňa*, *Huby – veľká encyklopédia* a *Atlas sveta*, pripravujeme: *Zdravé kosti, svaly a kĺby* a v edícii *Ukáž, čo vieš* sú to tituly *Ľudia a svet*, *Život v zrkadle dejín* a štyri ďalšie zväzky z edície *Najlepšie svetové čítanie*.

● **Ktorý zo svojich titulov pokladáte za najlepší?**

– *Atlas sveta*.

● **A naopak, ktorý zo svojich titulov pokladáte za vydavateľský omyl?**

– Ani jeden

● **Čo vás najviac trápi na knižnom trhu?**

– Devätnásťpercentná DPH na knihy.

● **Čo by podľa vás pomohlo slovenskému knižnému trhu?**

– Nižšia DPH.

● **Prezradíte svoj nesplnený vydavateľský sen?**

– Veľký atlas filmových hviezd s množstvom skvelých fotiek.

● **Aký máte názor na rebríčkové bestsellerov?**

– Sú prínosom pre výber románov na vydanie v skrátenej podobe do edície *Najlepšie svetové čítanie*.

● **Akú knižku práve čítate?**

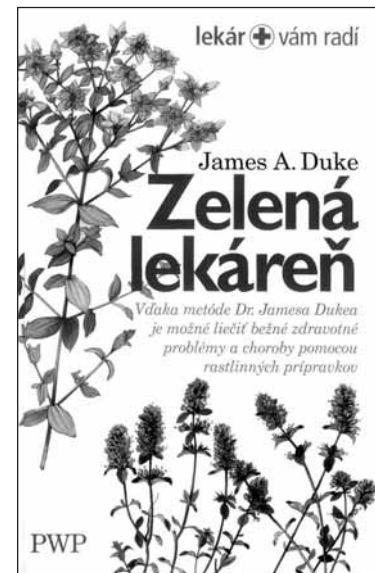
– Peter James: *Prosté ako smrť*.

Kvitnúce zdravie

James A. Duke
Zelená lekárňa
Bratislava, Vydavateľstvo PWP 2006
Preklad Anna Weidlerová

Príroda má odpovede na všetko. Len sa jej treba vedieť správne pýtať a porozumieť jej. Tento postoj k múdrosti prírody zachováva aj významný odborník na liečivé rastliny J. A. Duke vo svojej knihe *Zelená lekárňa*. Skúsenosti a poznatky o liečivej sile bylín zberal takmer štyri desaťročia, pracoval na americkom ministerstve poľnohospodárstva ako botanik špecializujúci sa na liečivé rastliny. V lesoch, záhradách a na lúčkach celého sveta rastú tisíce užitočných rastlín, ktorými možno liečiť množstvo bežných i zriedkavých ochorení. V knihe nájdete informácie o tom, ako si pomôcť pri vyše 120 rôznych zdravotných problémoch.

V prvej časti knihy autor ponúka rady o zbere, príprave a pestovaní liečivých rastlín, ale aj odporúčania a upozornenia na ich správne používanie. V druhej časti nájdete čitateľa atlas rastlín, autor ich začlenil do skupín podľa zdravotných problémov, ktoré svojimi účinkami pomáhajú odstraňovať alebo zmierňovať, napríklad na bolesť chrbta, na de-

presiu, na migrénu, na osteoporózu, na srdce, na zvýšenú hladinu cholesterolu, ale aj proti vráskam. Účinnosť každej rastliny označuje trojstupňová bodová kategorizácia od jedného po tri body. V záverečnej časti autor spomína, ako sa zrodila jeho láska k liečivým rastlinám a celej zelenej prírode.

KNIHY V PREDAJI

O VŠEOBECNOSTI

03 Encyklopédie. Všeobecné slovníky

ČEMAN, Róbert

Živý svet – zvieratá

Bratislava, MAPA Slovakia Plus 2005. 4. vyd. 319 s. Viaz.

Geografická encyklopédia – rekordy.

ISBN 80-8067-147-8

ČEMAN, Róbert – PITTICH, Eduard

Vesmír 1 – slnečná sústava

Bratislava, MAPA Slovakia Plus 2005. 2. preprac. vyd. 383 s. Viaz.

Encyklopédia vesmírnych telies – rekordy.

ISBN 80-8069-148-6

2 NÁBOŽENSTVO. DUCHOVNOSŤ

20 Kresťanské náboženstvá

Apoštolická exhortácia. Z tal. orig. prel. P. Brenkus

Trnava – Bratislava, Spolok sv. Vojtecha – Lúč 2006. 1. vyd. 38 s. Brož.

Dokumenty kresťanskej cirkvi.

ISBN 80-7162-596-5

Deus Caritas est. Z lat. orig. prel. M. Gavenda Trnava, Spolok sv. Vojtecha 2006. 1. vyd. 62 s. Brož.

Encyklika.

ISBN 80-7162-594-9

Fatimské poslanstvo. Z tal. orig. prel. M. Gavenda Trnava, Spolok sv. Vojtecha 2006. 1. vyd. 55 s. Brož.

Dokumenty.

ISBN 80-7162-599-X

MARTINI, Carlo Maria

Jakubov sen. Z tal. orig. prel. J. Cepko

Bratislava, Serafin 2006. 1. vyd. 86 s. Brož.

Vykročenie na duchovnú cestu.

ISBN 80-8081-053-2

MARTINI, Carlo Maria

Ľud môj, vyjdi z Egypta. Z tal. orig. prel. P. Balun

Bratislava, Serafin 2006. 1. vyd. 136 s. Brož.

Duchovné cvičenia.

ISBN 80-8081-051-6

TUTU, Desmond

Vízia nádeje. Z angl. orig. prel. E. Hodorovská

Bratislava, Serafin 2006. 1. vyd. 112 s. Viaz.

Výber z myšlienok a názorov v kázňach, príhovoroch a rukopisoch.

ISBN 80-8081-043-5

29 Učebnice

BALÁŽOVÁ, Daniela

Radosná cesta s Pánom Ježišom

Trnava, Spolok sv. Vojtecha 2006. 4. vyd. 96 s. Brož.

Učebnica pre 1. ročník ZŠ (východný obrad).

ISBN 80-7162-591-4

BALÁŽOVÁ, Daniela

Radosná cesta s Pánom Ježišom

Trnava, Spolok sv. Vojtecha 2006. 12. vyd. 96 s. Brož.

Učebnica pre 1. ročník ZŠ (západný obrad).

ISBN 80-7162-590-6

JURČÁKOVÁ, Stanislava – SYNEKOVÁ, Mária

Môj priateľ Ježiš

Trnava, Spolok sv. Vojtecha 2006. 4. vyd. 56 s. Brož.

Učebnica pre 2. ročník ZŠ (východný obrad).

ISBN 80-7162-604-X

JURČÁKOVÁ, Stanislava – SYNEKOVÁ, Mária

Môj priateľ Ježiš

Trnava, Spolok sv. Vojtecha 2006. 12. vyd. 56 s. Brož.

Učebnica pre 2. ročník ZŠ (západný obrad).

ISBN 80-7162-603-1

Texty z dejín právnej filozofie. Zost. T. Valent,

J. Chovancová Bratislava, Univerzita Komenského, vydavateľstvo 2006. 1. vyd. 374 s. Brož.

Učebné texty.

ISBN 80-7160-208-6

3 SPOLOČENSKÉ VEDY

32 Politika

KLINČOK, Ján

Päť miliónov mličiach

Bratislava, Eko konzult 2006. 1. vyd. 194 s. Brož.

Politologické a spoločensky všeobecnejšie analýzy ponovembrového vývoja Slovenska.

ISBN 80-8079-059-0

33 Ekonomika

SCHOOLLAND, Ken

Podivuhodné dobrodružstvá Gullibla. Z angl. orig. prel. B. Opaterný

Bratislava, Bez vyd. 2006. 1. vyd. 128 s. Brož.

Príbehy o supoch, zlodějoch, moci politikov a princípoch slobodnej spoločnosti ocenené dvakrát Cenou G. Washingtona.

ISBN 80-969518-8-2

Správa o finančnej stabilite 2005

Bratislava, Národná banka Slovenska 2006. 1. vyd. 94 s. Brož.

Súhrn poznatkov o finančnej stabilite v SR.

ISBN 80-8043-107-8

Vplyv globalizácie podnikateľského prostredia na malé a stredné podniky v Slovenskej republike

Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela 2006. 1. vyd. 87 s. Brož.

Zborník príspevkov z riešenia projektu VEGA 1/2612/05.

ISBN 80-8083-194-7

37 Pedagogika. Školstvo. Veda

Akreditácia ďalšieho vzdelávania zdravotných pracovníkov. Zost. K. Beňušová Bratislava, Ministerstvo zdravotníctva 2006. 1. vyd. 54 s. Brož.

Metodická príručka.

ISBN 80-969507-0-3

Výročná správa o stave vysokého školstva za rok 2005

Bratislava, Ministerstvo školstva SR 2006. 1. vyd. 49 s. Brož.

Správa o činnosti škôl v SR.

ISBN 80-7098-435-X

Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v Slovenskej republike. Zost. K. Beňušová Bratislava, Ministerstvo zdravotníctva 2006. 1. vyd. 34 s. Brož.

Metodický materiál.

ISBN nemá

39 Etnológia. Mravy a zvyky. Folklor

ZALAI, Karol – KALAFUTOVÁ, Ludmila – ŠNIRCOVÁ, Anna

Finančno-ekonomická analýza podniku

Bratislava, EKONÓM 2006. 1. vyd. 136 s. Brož.

Praktikum.

ISBN 80-225-2142-6

391 Učebnice

BALÁŽ, Pavel – JALČ, Adrián

Spoločensko-právna ochrana pred korupciou

Bratislava, Veda 2006. 1. vyd. 199 s. Brož.

Vysokoškolské učebné texty.

ISBN 80-224-0899-9

DUBOVSKÁ, Jana

Pracovné listy k zmyslovej výchove pre 1. – 3. ročník špeciálnych ZŠ (variant B)

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 3. vyd. Preruš. čisl. Brož.

Učebnica.

ISBN 80-10-00947-4

Formuláre a predtlačne na nácvik obchodnej korešpondencie a sekretárskych povinností. Zost. J. Kýndl a D. Polhorská Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 10. preprac. vyd. Nestr. Brož.

Pracovné vzory.

ISBN 80-10-00895-8

KUDLÁČ, Václav

Účtovníctvo v poľnohospodárstve. 1. časť

Bratislava, Príroda 2005. 5. vyd. 31 s. Brož.

Informačný systém a operatívna evidencia – učebnica.

ISBN 80-07-01394-6

LIŠKOVÁ-KUKULOVÁ, Soňa

Praktická korešpondencia

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 3. preprac. vyd. 182 s. Brož.

Doplnková literatúra.

ISBN 80-10-00886-9

NEUMANNOVÁ, Anna

Podnik a podnikanie

Bratislava, EKONÓM 2005. 1. vyd. 151 s. Brož. Praktikum.

ISBN 80-225-2062-4

PATAKY, Jozef – HACHEROVÁ, Žofia – KOČNER, Marián

Základy účtovníctva

Nitra, Slovenská poľnohospodárska univerzita 2006. 1. vyd. 193 s. Brož.

Vysokoškolská učebnica.

ISBN 80-8069-668-3

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Zo slov. orig. prel. Š. Franko Bratislava, Štátny pedagogický ústav 2006. 1. vyd. 252 s. Brož.

Spoločný základ na vypracovanie učebných osnov na výučbu jazyka.

ISBN 80-85756-93-5

4 JAZYK. JAZYKOVEDA

41 Cudzí jazyky

DROZDÍK, Katalin – KREMMER, Júlia

Olvasási munkafüzet az alapiskola 2. osztálya számára. 1. rész

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 2. vyd. 46 s. Brož.

Pracovný zošit k čítanke pre 2. ročník ZŠ.

ISBN 80-10-01058-8

ORVOS, Mária – BUKOR, Erzsébet

Munkafüzet magyar nyelvből az alapiskola 4. osztálya számára

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 8. vyd. 151 s. Brož.

Pracovný zošit z maďarského jazyka.

ISBN 80-10-01043-X

POLČICOVÁ, Mária

Modely metafor v odbornom ekonomickom jazyku

Banská Bystrica, Univerzita Mateja Bela 2006. 1. vyd. 114 s. Brož.

Monografia k vyučovaniu nemeckého jazyka na vysokých školách.

ISBN 80-8083-190-4

KNIŽNÁ REVUE

je mediálnym partnerom

BIBLIOTÉKA - PEDAGOGIKA 2006

9. - 12.11. 2006

STANIČKOVÁ-MARTINKOVÁ, Iveta

English for Children

Žilina, Chess press 2006. 2. vyd. 71 s. Brož.

Učebnica pre deti a mládež vo veku od 9 do 15 rokov.

ISBN 80-967888-5-X

STANIČKOVÁ-MARTINKOVÁ, Iveta

English for Children

Žilina, Chess press 2006. 2. vyd. 85 s. Brož.

Obrázkový úvod do anglického jazyka.

ISBN 80-967888-4-1

SZEKERES, Ágnes – ZUPKÓ, Mária

Munkafüzet magyar nyelvből speciális alapiskola 4. osztálya számára

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 3. vyd. 124 s. Brož.

Pracovný zošit z maďarčiny.

ISBN 80-10-01075-8

49 Učebnice

BARTALOSOVÁ, Eva

Učím sa čítať a písať po slovensky

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 3. vyd. 48 s. Brož.

Pracovný zošit.

ISBN 80-10-01041-3

BRESTENSKÁ, Eva – DOBEKOVÁ, Mária

Slovenský jazyk pre 5. ročník špeciálnych ZŠ

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 3. vyd. 224 s. Brož.

Učebnica.

ISBN 80-10-00935-0

HLAVATÁ, Margita

Slovenský jazyk pre 4. ročník špeciálnych ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľ-

Adresár vydavateľstiev uvádzaných v rubrike Knihy v predaji

Agora, Križna 21, 811 07 Bratislava, tel. 02/5556 5507, 02/5556 2066, fax 02/5556 5507, 02/5556 2066, e-mail: agoraweb@aol.com

ARS POETICA, Vlčkova 18, 811 06 Bratislava, e-mail: arspoetica@arspoetica.sk

Astor Slovakia, Žilinská 2, 811 06 Bratislava, tel. 02/5244 4374, fax 02/5244 4374

Eko konzult, P. O. Box 61, 851 07 Bratislava, tel. 02/6224 0792

EKONÓM, Odbojárov 10, 832 20 Bratislava, tel. 02/6729 5360

Epos, Gessayova 3, 851 03 Bratislava, tel. 02/6241 2357, 6383 4851, 044/4321 016 (Ružomberok), fax 02/6241 2357, e-mail: epos@epos.sk

ERKO, Mamateyova 4, 851 05 Bratislava 5, tel. 02/6224 7852, fax 02/6224 7850, e-mail: erko@erko.sk

Kalligram, Staromestská 6, 813 36 Bratislava, tel. 02/5441 5028, fax 02/5441 1801, e-mail: szig@kalligram.sk

Krajský pamiatkový úrad Košice, Hlavná 25, 040 01 Košice

LIEČREH GÜTH, Červenňová 34, 811 03 Bratislava, tel. 02/5477 2323

Lúč, Kozičova 2, 841 10 Bratislava 46, tel. 02/6573 0331, fax 02/6573 0331, e-mail: luc-redakcia@stonline.sk

MAPA Slovakia Plus, Staromlynská 29, 821 06 Bratislava 214, tel. 02/4552 2092, e-mail: mapa@mapa.sk

Marada Capital Services, Marie C. Sklodovskej 1512/13, 851 00 Bratislava, tel. 02/6593 6474, fax 02/6593 6474

Ministerstvo obrany SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, tel. 02/4425 0320

Ministerstvo školstva SR, Stromová 1, 813 30 Bratislava, tel. 02/5937 4111

Ministerstvo zdravotníctva – Národné centrum podpory zdravia, Lazaretská 26, 820 07 Bratislava, tel. 02/5296 1146, fax 02/5557 4532

Misijná spoločnosť evanjelia Ježiša Krista, Púlpavova 4, 841 04 Bratislava, tel. 02/6542 4319, fax 02/6542 4319

Národná banka Slovenska, Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava, tel. 02/5787 1111, fax 02/5787 1100, e-mail: info@nbs.sk

Obecný úrad (Ošadnica), Nám. M. Bernáta, 02

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 3. vyd. 64 s. Brož. Pracovný zošit 1.

ISBN 80-10-00971-7

MÁRTONFI, Pavol

Systematika cievných ráslnin

Košice, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika 2006.

2. vyd. 220 s. Brož.

Učebnica.

ISBN 80-7097-628-4

Matematika az alapiskola 8. osztály számára.

Zo slov. orig. prel. T. Žitňanská

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 2. vyd. 143 s. Brož.

Učebnica.

ISBN 80-10-01035-9

MELIŠKOVÁ, Lýdia

Matematika pre 7. ročník špeciálnych ZŠ

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 2. vyd. 64 s. Brož.

Pracovný zošit – 1. časť.

ISBN 80-10-00976-8

STANKO, Ján – STANKOVÁ, Anna

Prírodoveda 3

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 10. vyd. 60 s. Brož.

Pracovný zošit.

ISBN 80-10-00915-6

UŠÁKOVÁ, Katarína – MATIS, Dušan – KOVÁČ, Vladimír

Biológia pre gymnáziá. Vývoj, systém a ekológia živočíchov

Bratislava, Slovenské pedagogické nakladateľstvo – Mladé letá 2006. 2. vyd. 87 s. Brož.

Odporúčaná učebnica.

ISBN 80-10-00727-7

6 APLIKOVANÉ VEDY

61 Medicína

DIA stránky 2006. Zost. J. Kumičiková a I. Križanová

Bratislava, LB International 2006. 1. vyd. 231 s. Brož.

Ročenka pre diabetikov.

ISBN 80-968537-2-4

KOTHAJ, Peter

Operácie na pečeni. Skúsenosti a poučenia

Prievidza, Patria 2006. 1. vyd. 104 s. Viaz.

Prehľad operačných výkonov na pečeni.

ISBN 80-85674-17-3

Memorix klinickej farmakológie a liekov.

Zost. M. Kriška

Bratislava, Slovak Academic Press 2006. 1. vyd. 610 s. Brož.

Monografia o liekoch.

ISBN 80-89104-92-4

TANAGHO, Emil A. – Mc ANINCH, Jack W.

Smithova všeobecná urológia. Z angl. orig. prel. kol.

Martin, Vydavateľstvo Osveta 2006. 1. vyd. 773 s. Viaz.

Monografia.

ISBN 80-8063-206-5

611 Populárna medicína

GÚTH, Anton

Výchovná rehabilitácia alebo ako učiť Pila-tesa v škole chrbtice

Bratislava, LIEČREH GÚTH 2006. 1. vyd. 111 s. Brož.

Praktická príručka.

ISBN 80-88932-19-X

LADISHOVÁ, Lorraine C.

Strach z jedla. Zo špan. orig. prel. S. Vertanová

Ružomberok, Epos 2006. 1. vyd. 159 s. Viaz.

Ako odhalí anorexiu a bulimiu, ich liečba.

ISBN 80-89191-44-4

62 Psychológia. Psychiatria. Psychoanalýza. Sexualita

BLUMENFIELD, Michal – TIAMSON, Maria L. A.

Konzultačná / Liaison psychiatria. Z angl. orig. prel. J. Maláriková

Trenčín, Vydavateľstvo F 2006. 1. vyd. 225 s. Brož.

Praktická príručka.

ISBN 80-88952-37-9

631 Lesníctvo. Poľnohospodárstvo. Poľovníctvo. Rybárstvo. Domáce zvieratá

CAGÁŇ, Ludovít

Metodika ochrany kukurice proti škodcom

Nitra, Slovenská poľnohospodárska univerzita 2006. 1. vyd. 26 s. Brož.

Metodická pomôcka.

ISBN 80-8069-658-6

KRIŽAN, Vojtech

Poľovnícka balistika

Kolešová, REDOSTA 2006. 1. vyd. 328 s. Viaz.

Odborná publikácia o zbraniach.

ISBN 80-89059-17-1

65 Kuchyná. Potravinárstvo

Biologická bezpečnosť a agropotravinárstvo '06. Zost. D. Tóth a J. Brindza

Nitra, Agrogenofond 2006. 1. vyd. 115 s. Brož.

Zborník referátov zo seminára.

ISBN 80-89240-00-3

Kokteily. Z nem. orig. prel. kol.

Bratislava, Svojtka&Co 2006. 1. vyd. 160 s. Viaz.

Návody a recepty.

ISBN 80-969413-6-4

67 Marketing. Manažment

Finančný manažment a manažérska kontrola v zdravotníckych zariadeniach

Bratislava, Ministerstvo zdravotníctva 2006. 1. vyd. 79 s. Brož.

Manažérska príručka.

ISBN 80-969507-3-8

Manažérstvo kvality v zdravotníckych zariadeniach

Bratislava, Ministerstvo zdravotníctva 2006. 1. vyd. 62 s. Brož.

Manažérska príručka.

ISBN 80-969507-4-6

Manažment zmeny: princípy a prax

Bratislava, Ministerstvo zdravotníctva 2006. 1. vyd. 106 s. Brož.

Manažérska príručka.

ISBN 80-969507-2-X

Tvorba politiky orientovanej na problémy zdravotnej starostlivosti a jej analýza: princípy a prax

Bratislava, Ministerstvo zdravotníctva 2006. 1. vyd. 77 s. Brož.

Manažérska príručka.

ISBN 80-969507-5-4

Základy manažmentu v zdravotníckych zariadeniach

Bratislava, Ministerstvo zdravotníctva 2006. 1. vyd. Nestr. Viaz.

Manažérska príručka.

ISBN 80-969507-1-1

69 Technológia. Priemysel. Stavebníctvo

Funkčné poruchy 2006. Zost. E. Podmaková a R. Ďudáková

Trenčín, GC Tech 2006. 1. vyd. 277 s. Brož.

Zborník z konferencie.

ISBN 80-8075-137-4

691 Učebnice

DOBIÁŠ, Viliam

Urgentná zdravotná starostlivosť

Martin, Vydavateľstvo Osveta 2006. 1. vyd. 159 s. Brož.

Učebnica.

ISBN 80-8063-214-6

KLIMEKOVÁ, Anna – TENÍK, Jozef

Vybrané témy z psychológie pre Poddôstojnícku akadémiu v Martine

Bratislava, Ministerstvo obrany SR 2006. 1. vyd. 155 s. Brož.

Študijné texty.

ISBN 80-88842-96-4

KOKLES, Mojmir

Informatika I.

Bratislava, EKONÓM 2005. 1. vyd. 179 s. Brož.

Praktikum.

ISBN 80-225-2162-0

8 LITERATÚRA. BELETRIA

80 Literárne dejiny. Teória. Kritika. Korešpondencia. Súborné dielo a vybrané diela. Biografie a monografie o spisovateľoch

GAŠPAR, Tido J.

Červený koráb a iné prózy. Zost. a doslov Dagmar Kročanová-Roberts

Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských

spisovateľov 2005. 1. vyd. 302 s. Edícia Moja

Klasika. Viaz.

Výber z diela spisovateľa literárneho obdobia moderny a expresionizmu (1893-1972).

ISBN 80-8061-227-7

HABAJ, Michal

Druhá moderna

Bratislava, ARS POETICA 2006. 1. vyd. 260 s. Edícia poetika. Brož.

Monografia o modernistickej poetike.

ISBN 80-969409-1-0

81 Poézia

FORDINÁLOVÁ, Eva

Neprestanem Ťa hľadať

Bratislava-Trnava, Lúč – Spolok sv. Vojtecha 2005. 1. vyd. 89 s. Brož.

Básnická zbierka.

ISBN 80-7162-572-8

HUGHES, Ted

Krá. Z angl. orig. prel. Martin Solotruk

Bratislava, ARS POETICA 2006. 1. vyd. 161 s. Edícia artefakty. Viaz.

Básnická kniha anglického spisovateľa (1930-1998).

ISBN 80-969409-3-7

KUCBELOVÁ, Katarína

Šport

Bratislava, ARS POETICA 2006. 1. vyd. 64 s. Edícia ambit. Viaz.

Druhá básnická zbierka mladej poetky (nar. 1979).

ISBN 80-969409-2-9

83 Román. Novely. Poviedky

CLARK, Mary Jane

Prezradím ti tajomstvo. Z angl. orig. prel. Hugo Gánivý

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2006. 1. vyd. 216 s. Viaz.

Detektívny triler o odhaľovaní minulosti významných osobností.

ISBN 80-220-1364-1

COUPLAND, Douglas

Eleanor Rigby. Z angl. orig. prel. Alexandra Ruppeldtová

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2006. 1. vyd. 192 s. Viaz.

Psychologický román o hlavnej protagonistke Liz, ktorej nudný život zmení mladý muž Jeremy.

ISBN 80-220-1371-4

GULIK, Robert van

Opica a tiger. Z angl. orig. prel. Ivan Krčmery

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2006. 2. vyd. 120 s. Edícia Zelená knižnica. Viaz.

Dva detektívne príbehy zo starej Číny so známym vyšetrovateľom sudcom Ti: Ráno opice a Noc tigra.

ISBN 80-220-1369-2

KOTEK, Alfréd

Poľovnícke prehrešky

Bratislava, PaRPRESS 2006. 1. vyd. 137 s. Brož.

Výber tragických, vážnych, varovných, poučných i úsmevných príbehov z poľovníckeho prostredia.

ISBN 80-89195-07-5

LÁSZLOVÁ, Karin

Aj duša volá SOS

Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2006. 1. vyd. 118 s. Edícia Próza. Brož.

Povedková kniha spisovateľky staršej generácie (nar. 1922).

ISBN 80-8061-231-5

MINÁČOVÁ, Libuša

Kamienky z Rimavy

Bratislava, Vydavateľstvo Spolku slovenských spisovateľov 2006. 1. vyd. 60 s. Edícia Memo. Brož.

Zbierka spomienkových próz na detstvo a mladosť od spisovateľky staršej generácie (nar. 1925).

ISBN 80-8061-232-3

MODIANO, Patrick

Rodokmeň. Z franc. orig. prel. B. Panáková

Bratislava, Agora 2006. 1. vyd. 88 s. Brož.

Najnovšia autorova próza je akýmsi vysporiadaním s ranou mladosťou.

ISBN 80-969394-2-4

MOSKAL, Peter

Cestopis

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2006. 1. vyd. 95 s. Viaz.

Prozaický debut autora mladej generácie (nar. 1976), ktorý čerpá námety zo súčasného života.

ISBN 80-220-1382-X

ZRNEK, Jozef

Čierne poviedky

Senec, SLNCE 2006. 1. vyd. 180 s. Viaz.

Poviedky podľa skutočných životných príbehov.

ISBN 80-969502-0-7

86 Literatúra pre deti a mládež

BREZINA, Thomas

Klub záhad. Upír zo zámku. Z nem. orig. prel. Silvia Stuppacherová

Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2006. 1. vyd. 118 s. Viaz.

Ďalší fantastický príbeh členov Klubu záhad, ktorí odhalia tajomstvo upíra.

ISBN 80-8089-000-5

BREZINA, Thomas

Počuj, tebe preskočilo?! Z nem. orig. prel. Lubica Janeva

Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2006. 1. vyd. 138 s. Edícia Len pre čarodejnice. Viaz.

Príbehy dvoch sestier Tinky a Lissi, ktoré si pomáhajú čarovaním.

ISBN 80-8089-006-4

CITA, Jaroslav

Ako Mafo s Klinčekom hľadali rybník. Ilust. Jaroslav Cita

Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2006. 1. vyd. 55 s. Viaz.

Nové príhody slímáka Mafa a škriatka Klinčeka o nebeskom rybníku.

ISBN 80-8089-004-8

GERBER, Michael

Barry Trotter a bezočivá paródia. Z angl. orig. prel. Oľga Hlaváčová

Bratislava, Vydavateľstvo Fragment 2006. 1. vyd. 286 s. Viaz.

Paródia na Rowlingovej slávnou rozprávku o Potterovi.

ISBN 80-8089-005-6

JOHNSTON, Tony

Harmonika. Z

ESEJISTA & FUTURISTA

© Martin Kellenberger

Ženy proti zločinu

Mark Winegardner
Krstný otec sa vracia
Bratislava, Ikar 2006
Preklad Jozef Kot

Americký autor Mark Winegardner sa rozhodol nadviazať na Puzzo román a doplniť ságu rodiny Vita Corleoneho. Dej odohrávajúci sa v Amerike v 50. a 60. rokoch tak voľne nadväzuje na príbeh tejto newyorskej mafiánskej rodiny. Opisuje dianie medzi jednotlivými epizódami *Krstného otca*, dodržiava jeho časovú líniu a zapája do deja postavy, ktoré pôvodne vytvoril Puzzo. Opäť poukazuje na šokujúcu skorumpovanosť odborov, polície, súdov, ale aj najvyšších politických špičiek vtedajšej éry, pričom obvineniam z prepojenia na mafiu nezostávajú ušetrené ani americké tajné služby, ba ani Biely dom. Žiadna z tabuizovaných tém nie je v knihe nepovšimnutá – či už sexuálny apetít JFK, plánovaný atentát na Castra alebo sponzorovanie politických strán mafiou.

Ústrednou postavou je Michael, nový don rodiny Corleone po Vitom odchode na zaslúžený odpočinok. Je to nečakané rozhodnutie, pretože práve on sa ako jediný z rodiny v minulosti vzoprel hegemonii svojho otca. Vyznamenaniami ovenčený vojnový hrdina z povestného Guadalcanalu spočiatku odmietal zúčastňovať sa na nezákonnej činnosti klanu, no po vražde brata Sonnyho prebral nekompromisne moc do svojich rúk. Po krvavom zúčtovaní s vrahmi a ostatnými protivníkmi usiluje sa naplniť svoj sen – zabezpečiť ďalšej generácii Corleonovcov pokojný život bez strachu. Tieni a hriechy minulosti sú však nezmazateľné a jeho pokusy zlegalizovať obchodné aktivity rodiny a získať politický vplyv majú čoraz menšie šance na úspech. Keďže aj krstný otec je omylný a zraniteľný, v boji s nebezpečným protivníkom z vlastných radov, Nickom Geracim, prichádza o všetko – o brata, manželku, deti a pre politickú situáciu na Kube aj o vysnenú kontrolu nad tamojšími hazardnými a zábavnými podnikmi.

Čitateľ sa stretáva aj s ostatnými členmi rodiny – neschopným a zakomplexovaným Fredom, nevýraznou a ustráchanou Connie a, samozrejme, Tomom Hagenom, adoptívnym synom írsko-nemeckého pôvodu a neskorším consiglierim rodiny Corleonovcov. Autor im venuje viac priestoru, odkrýva ich skryté pocity, pochybnosti a nádeje, a my tak máme možnosť dostať sa im „hlbšie pod kožu“.

V príbehu okrem rodiny Corleonovcov figuruje mnoho autentických postáv, politici, hviezdy šoubiznisu a iní. Mnohých, ako prezidenta J. F. Kennedyho, Fidela Castra alebo Franka Sinatru, spoznáte vďaka jemným náznakom pod cudzími menami. Podľa podakovania autora v závere knihy sa dá usúdiť, že inšpiráciu a informácie čerpal nielen z Puzzovho románu, ale aj z interview a výpovedí aktérov príbehu.

Winegardner je nepochybne znalcom éry pôsobenia rodiny Corleonovcov, v reáliách sa cíti ako doma, vykreslená atmosféra je autentická, jeho rozprávanie však pôsobí v porovnaní s Puzzom trochu ťažkopádne a zdĺhavo, miestami mu chýba rytmus a spád. Často je to spôsobené práve opisom a vysvetľovaním historických udalostí, čo

niekedy dáva knihe takmer dokumentárny charakter. Jazyk a štýlizácia sú v porovnaní s Puzzom samozrejme modernejšie, určite však nie na úkor autenticity. Pri preklade a redigovaní by si kniha zaslúžila kvôli faktickým a štýlistickým chybám možno viac pozornosti, je to však príjemné a nenáročné čítanie, nielen pre fanúšikov Maria Puzza.

Cody McFadyen
Muž z temnot

Bratislava, Ikar 2006
Preklad Katarína Jusková

Americký autor Cody McFadyen (1968, Texas) sa podľa vlastných slov venoval písaniu už od deviatich rokov a vždy snívaj o kariére spisovateľa. Jeho sen sa naplnil v roku 2006 vydaním thrilleru *Muž z temnot*. Hlavná hrdinka Smoky Barretová, zvláštna agentka FBI, prežíva najhoršie obdobie svojho života. Šialenec Jacob Levi jej zavraždil manžela a dcéru. Bojuje s nočnými morami a uvažuje o samovražde, keď na scénu prichádza ďalšie vraždacie monštrum – „Jack junior z pekla“, pokračovateľ odkazu Jacka Rozparovača. Beštiálne zavraždí Smokinu priateľku pred očami vlastnej dcéry, pričom celý akt dokonca nakrúti na video. Agentka Barretová sa preto rozhodne opäť ujať vedenia svojho tímu, aby prefikanému vrahovi zabránila v ďalšom krivprelievaní. Ako v každom správnom thrilleri aj Cody McFadyen pripravil svojim čitateľom prekvapujúce rozuzlenie. Je to čítanie len pre silné žalúdky. Opisy násillia sú naturalistické a emotívne, nie však samoúčelné. Autor zámerné šokuje čitateľa, aby sa vcítil do psychiky vraha a pochopil obľudnosť jeho konania. Hlavným motívom knihy je odveký boj dobra a zla, ale aj boj hlavnej hrdinky s vlastnými démonmi, ktorých v nej zanechal zločin spáchaný na nej a jej najbližších. Nádej v skoré odhalenie „Jacka juniora z pekla“ dodáva Smoky silu vrátiť sa do normálneho života a tieň minulosti nechať navždy za sebou.

Robert M. Eversz
Zabiť paparazza

Bratislava, Slovenský spisovateľ 2006
Preklad Veronika Redererová

Medzi overených autorov knih z obľúbenej edície Zelená knižnica vydavateľstva Slovenský spisovateľ, ako sú Agatha Christie, Dick Francis, Ed McBain, Ruth Rendellová, si čitateľa mohli doplniť nové meno – Robert M. Eversz. Kritiky a recenzie vo svete sa predhávajú v superlatívoch a porovnávajú ho s veľikánom svetovej detektívky Raymondom Chandlerom. Určite stojí za to overiť si pravdivosť týchto tvrdení.

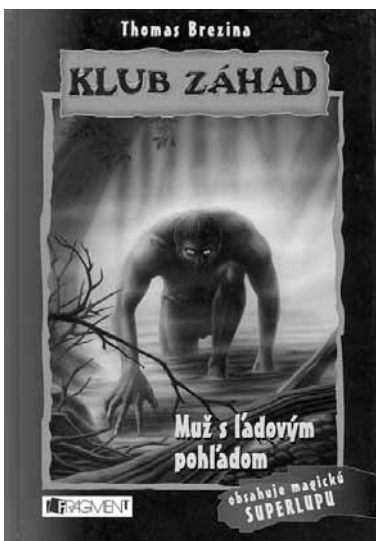
V predchádzajúcom príbehu *Zastreliť Elvisa* (v slovenčine vyšiel vlni v tej istej edícii) predstavil hrdinku Mary Alice Bakerovú alias Ninu Zero. Vo voľnom pokračovaní *Zabiť paparazza* sa vracia po piatich rokoch z väzenia do normálneho života. Pre nedostatok peňazí súhlasí s manželstvom s britským paparazzom, ktorý potrebuje získať zelenú kartu. Po jeho násilnej smrti sa stáva hlavnou podozrivou, pričom ďalšie vraždy na seba nenechajú dlho čakať. V päťtách má nielen políciu, ale aj samého

vraha, môže nim byť ktokoľvek z jej okolia. Stredobodom záujmu všetkých zúčastnených sú negatívy so zábermi hereckej hviezdy a vplyvného politika počas sledovania zvrátených sexuálnych orgií. Hra je čoraz nebezpečnejšia. Hrdinka v nej zúročí schopnosti, ktoré nadobudla za mrežami, brilantne klučkuje v labyrinte lži, zrady a vydierania. Podobne ako Chandlerov Phil Marlowe, ani Nina Zero nešetí drsným humorom a dobre mierenými ranami, ktoré dokáže aj prijímať. V skorumpovanej mašinérii losangeľskej smotánky, politických špičiek a polície sa pohybuje so sympatickou suverenou, neraz využíva ženské prednosti na dosiahnutie svojich zámerov. Jej ďalšími pomocníkmi sú podrezaný jazyk, rýchle páste, Nikon z druhej ruky a staručký Cadillac.

Pokrytectvo a vyblýskanú maškarádu „mesta anjelov“ a filmovej továrne na sny obnažuje autor prostredníctvom svojej hrdinky v plnej nahote, z pohľadu paparazzov, najnenávidenejších nepriateľov hviezd šoubiznisu. Ich „tovarom“ sú autentické zábery modelky šňupajúcej kokain, momentky nádejného politika v objatí s milenkou alebo prvé fotografie čerstvo narodeného potomka známeho hereckého páru. Je to jedno-ducho lov na najlepšiu záber, ktorý na druhý deň zaplní stránky bulvárnych denníkov na celom svete.

Narastajúci náklad románov Roberta M. Eversza, množstvo diskusií na internete, dokonca aj webová stránka hlavnej hrdinky jeho príbehov (www.ninazero.com) – aj to sú dôkazy rastúcej popularity tohto autora. Z jeho dielne medzičasom vyšli ďalšie tri pokračovania príbehov Niny Zero, preto dúfajme, že už čoskoro obohatia ponuku Zelenej knižnice. Tí z vás, ktorí vyrastali na dielach drsnej školy detektívky, vedzte, že v meste je nový chlapík. Volá sa Nina Zero a nudíť sa s ňou určite nebudete.

Vladimír Radosa

Na hrade Sokolia skala, kde žije profesor Erasmus Katz, sa schádza Klub záhad. Založil ho profesorov syn Jupiter, jeho sesternica Vicky a bratranec Nick. Podarilo sa im vyriešiť niekoľko nadprirodzených javov a záhad. Tentoraz je ich protivníkom Muž s ľadovým pohľadom. Ak sa aj vy chcete stať členmi Klubu záhad a dozvedieť sa vyriešenie prípadu *Muža s ľadovým pohľadom* od rakúskeho autora Thomasa Brezina, pošlite nám do 27. septembra do redakcie kupón vydavateľstva Fragment, ktoré jednému z vás túto dobrodružnú knižku venuje.

ZO SVETA KNÍH

Gillerová v češtine

V pražskom vydavateľstve Motto vyšiel v češtine román slovenskej autorky Kataríny Gillerovej *Dotkni sa ma, láska* v preklade M. Krejčovej. Vydavateľstvo Motto sa môže pochváliť viacerými úspešnými titulmi, napríklad novelou Haliny Pawlowskej *Díky za každé nové ráno*. V letnom rebričku najpredávanejších kníh tohto vydavateľstva sa umiestnil román K. Gillerovej na 4. mieste – za *Proč muži milují potvory* od S. Argovovej, *Tajná pravidla, jak nabit báječného manžela* a cestopisom *KURUPIRA – Zlověstné tajemství* od Jaroslava Mareša.

–báb–

Spisovateľ z džokejského sedla

Britského spisovateľa Dicka Francisa poznajú naši čitatelia vďaka Zelenej knižnici vydavateľstva Slovenský spisovateľ. V mladosti úspešný džokej sa preslávil po celom svete svojimi detektívnymi románmi z dostihového prostredia. Už tento mesiac chystá pre svojich priaznivcov prekvapenie – nový román, ktorý nemal v pláne vôbec napísať. *Under Orders* (Na príkaz) bude už jeho 39. kriminálny román. Názov znie typicky „francisoosky“, hlavným hrdinom je Sid Halley, známy už z predošlých diel, takže podľa amerického časopisu Publisher Weekly sa môžeme tešiť na klasicky „chrumkavú“ detektívku.

Neľahké Schröderove rozhodnutia

Autobiografia bývalého nemeckého kancelára Gerharda Schrödera *Entscheidungen. Mein Leben in der Politik (Rozhodnutia. Mój život v politike)* je ohlásená na 28. októbra. Bude to zrejme základný, ak nie najdôležitejší titul tohtoročnej knižnej jesene v Nemecku, ako sa vyjadril nakladateľ Günter Berg. Schröderove *Rozhodnutia* sa začínajú spomienkami na detstvo a mladosť, na jeho matku, ktorá ho veľa naučila. Píše o svojom politickom živote, najmä o dôležitých politických rozhodnutiach, ktoré musel ako kancelár urobiť, boli to krízy v Kosove, Afganistane či Iraku.

Ako zamiešť otcove šľapaje

Owen King, najmladší 29-ročný syn Stephena Kinga, napísal obdivuhodný debutový román *We're All in This Together* (Sme všetko toto dohromady). Zároveň vyjadril pranie, aby ho vnímali ako samostatnú osobnosť, že ako spisovateľ nekráča v šľapajach svojho otca. Vo svojom románe si berie na paškál „State of the Union“, presnejšie povedané turbulencie, ktoré vyvolala voľba Georga W. Busha v jednom novoanglickom meste.

–mgb–

Najpredávanejšie knihy vo Francúzsku (september 2006)

Beletria

- Marc LEVY: *Mes amis, mes amours* (Moji priatelia, moje lásky), Robert Laffont
- Fred YARGAS: *Dans les bois éternels* (Vo večných lesoch), Viviane Hamy
- Benoîte GROULT: *La Touche étoile* (Dotyk hviezdy), Grasset
- Alaa el-ASWANY: *L'Immeuble Yacoubian* (Yacoubianova budova), Actes sud
- Kate MOSSE: *Labyrinthe* (Labyrint), Lattès
- Guillaume MUSSO: *Seras-tu là?* (Budeš tam?), XO
- Lauren WEISBERGER: *People or not people* (Ludia, či neludia), Fleuve noir
- Mary Higgins CLARK: *Deux petites filles en bleu* (Dve dievčatka v modrom), Albin Michel
- Philip ROTH: *Le Complot contre l'Amérique* (Sprisahanie proti Amerike), Gallimard
- Paulo COELHO: *Comme le fleuve qui coule* (Ako rieka, ktorá plynie), Flammarion
- Luc FERRY: *Apprendre à vivre* (Učiť sa žiť), Plon
- Christophe ANDRÉ: *Imparfais, libres et heureux* (Imperfektní, zábavní a hraví), Odile Jacob
- Erik ORSENA: *Voyage aux pays du coton* (Cesta do bavlníkových krajín), Fayard
- Franz-Olivier GIESBERT: *La Tragédie du président* (Prezidentova tragédia), Flammarion
- François de CLOSETS: *Plus encore!* (Ešte viac!), Plon, Fayard
- Virginie RAISSON – Franck TÉTARD – Jean Christophe VICTOR: *Le dessous des cartes. Atlas géopolitique* (Pozadie máp. Geopolitický atlas), Taillandier
- Rodolphe KASSER – Marvin MEYER – Gregor WURST: *L'Évangile de Judas* (Judášovo evanjelium), Flammarion
- Ben SCHOTT: *Les miscellanées de Mr. Schott* (Spisy pána Schotta), Allia
- François CHENG: *Cinq méditations sur la beauté* (Päť meditácií o kráse), Albin Michel

Literatúra faktu

- Nicolas SARCOZY: *Témoignage* (Svedectvo), XO

KUPÓN EUROSTAV strana 2

KUPÓN MilaniuM strana 4

KUPÓN VYDAVATEĽSTVO E. NOSTERSKEJ NM CODE strana 7

KUPÓN IKAR (literárna hádanka 1) strana 8

KUPÓN IKAR (literárna hádanka 2) strana 8

KUPÓN FRAGMENT strana 11

Svetlo a vzduch rád dostávam do svojich kníh

Hovorí básnik, prozaik, dramatik a divadelník Viliam KLIMÁČEK

● Hoci ste autor pôsobiaci v rôznych žánroch (poézia, próza, dráma, tvorba pre deti), vaše meno sa čitateľom najviac spája s divadlom GUnaGU. O jeho počiatkoch ste povedali: „GUnaGU sme založili pred dvadsiatimi rokmi kvôli jednej hre. Napísali sme si ju sami, sami sme ju chceli zahrať a sami od seba sme sa mali potom rozpadnúť.“ Pri príležitosti dvadsiateho výročia ste pripravili publikáciu *GUnaGU. Príbeh jedného divadla*. Kde sa teda stala „chyba“, keď sa z jednorázového projektu stala dlhoročná záležitosť? Aký máte pocit, keď dnes vidíte, ako vyzerá vaše dospelé „dieťa“?

– Ľudia ako ja, teda vzdelaním lekár, mohli v roku 1985 robiť divadlo iba amatérsky, takže nejakú dlhú budúcnosť sme nášmu projektu nepredpovedali. Lenže to, čo malo byť relaxom pred socialistickým surrealizmom okolia, zrazu začalo byť vynikajúco prijímané divákmi. Keď sa na nás začalo chodiť, tak nám to nielen pošťeklo egá, ale zobudilo to v nás aj zodpovednosť. Pre mňa ako spisovateľa bolo a stále je úžasné mať vlastné divadlo ako laboratórium, kde si okamžite po napísaní môžem overiť vlastné texty. Načo by nám bola láska kritiky, keby nás vtedy nemiloval divák? Našťastie, jedni aj druhí nám na začiatku dali najavo, že máme ostať. Tak sme ostali. Dnes je GUnaGU profesionálne divadlo, ktoré odohrá 150 predstavení ročne, jeho herci sú známi z médií, účinkujú v tých pár filmoch, čo sa kde-tu nakrúti a pod hlavičkou divadla vychádzajú knihy. Už nie je fažiskom poetiky iba dadaistická hravosť, ako pred rokmi, divadlo dnes našlo vlastný jazyk, strieda hry vytvorené spontánnym jazykom ulice (*English is easy*, *Modelky*...) s hrami sofistikovanými, dramaticky pevne vystavanými (*Osamelá*, *Gotika*...). To, čo nás teraz vzrušuje, je mix vysokého s nízkym, čierneho humoru a snovosti. Po dlhšom čase sme urobili hru vo voľnom verši *www.osamelá.sk* o žene, ktorá sa zaľúbí do vlastného tetovania, chystáme ďalšiu operu Slava Solovica, ale skúšame aj Vosátkovu hru *Telenovela*, krutý príbeh o slovenských miliardároch. Ak by som mal napísať jednu vetu náš program – reagovať na to, čo je tu a teraz a visí nevy-slovené vo vzduchu.

● Po adaptácii *Demokratov* a hre *Karpatská horká* je momentálne v repertoári Činohry SND vaša hra *Hypermarket*, inscenovaná predtým aj v Prahe. Ako ste spokojný s výslednou podobou týchto svojich diel? Predstavuje pre vás kamenné divadlo aj naďalej výzvu, ktorú by ste prijali aj v budúcnosti?

– To delenie na kamenné a iné divadlá pomaly, ale isto stráca zmysel. Radšej to formulujeme, že píšeme aj pre iné divadlá ako GUnaGU. Robím to zámerne už roky, aby moje hry mohli vidieť aj ďalší ľudia, iní, ako chodia do

Viliam Klimáček (14. 9. 1958 Trenčín) básnik, prozaik, dramatik, divadelník – líder alternatívneho divadla GUnaGU (1985, spoluzakladateľ, herec, režisér, scenárista). Roku 1983 absolvoval Lekársku fakultu UK v Bratislave, 1992 zanechal prax anesteziológa v bratislavskej nemocnici a začal sa profesionálne venovať divadlu.

Vydal viacero próz i básnických zbierok, napísal rozhlasovú hru *Vytetovaná žena* (1995), televízny scenár *Niekedy by som tá najradšej zabila* (1996), televízne poetikly o Apollinairovi, Eliotovi, Ferlinghetti a iných svetových básnikoch.

Je autorom románov *Panic v podzemí* (1997), *Váňa Krutov* (1999) a *Nada má čas* (2002), poviedok *Ďalekohľadenie* (1991), zbierok poézie *Až po uši* (1988), *Zdravotní knižka pro vojáky základní služby* (1991) a *Karamelky* (1992). Spolu s výtvarníkom D. Tóthom vydal knižku pre deti *Noha k nohe* (1996), je tiež jedným z autorov kolektívneho románu *Roger Krowiak* (2002). Divadelné texty mu vyšli v knižkách *Mária Sabína* (1998), *GUnaGU Remix* (2000), a *Desať hier* (2004). Pri príležitosti 20. výročia založenia divadla GUnaGU napísal knihu *GUnaGU. Príbeh jedného divadla* (2005). Pod pseudonymom Peter Doktorov mu vyšiel vo Vydavateľstve Slovart (2004) „mafiansky román“ *English is easy, Csaba is dead*.

V. Klimáček je pätnásobným držiteľom prestížnej ceny Alfreda Radoka za najlepšiu českú a slovenskú hru roka. Od roku 1985 je umeleckým šéfom GUnaGU, v ktorom aj režuruje a príležitostne hrá. Pre Slovenské národné divadlo napísal a režíroval hry *Demokrati* podľa románu Janka Jesenského, *Karpatská horká* a *Hypermarket*.

GUnaGU. Sme malé divadlo s kapacitou 90 miest. Je predsa zaujímavé, ako sa s hrou vyrovnajú noví režiséri v iných mestách, myslím, že robí pre viac divadiel môže autorovi iba pomôcť, neuzatvoriť sa do enklávy „verných divákov“, ale pôjde ziskovať ďalších. Je to celkom vzrušujúce čakať, či vás prijímajú inde.

● Sledujete literárnu produkciu svojich kolegov? Koho z nich máte vo svojej poličke? Existuje medzi súčasnými slovenskými spisovateľmi niekto, od koho by ste sa dali nahovoriť na vytvorenie spoločného „štvorručného“ diela?

– Pokúšam sa byť informovaný o európskej a svetovej dráme, čítam všetko, k čomu sa dostanem. Z domácej prózy sledujem pravidelnejšie iba Hvoreckého. Pokiaľ ide o „štvorručnú hru“, tak som ju už hral, najprv s Ivanom Mizerom, keď sme napísali pár hier pre GUnaGU. Vrcholom však bol kolektívny román *Roger Krowiak*, ktorý sme pisali na pokračovanie azda desiat, takže mnohoročnej hry s literatúrou som si nateraz užil dosť. Kolektívne písanie je aj o tolerancii a niekedy aj o kompromisoch. A čím som starší, tým viac si vystačím len so sebou ako jediným spoluautorom.

● Na programe krstu komiksu *Roger Krowiak* v divadle Stoka bola aj vaša jednoaktovka *Krowiak*

na hrad! Ako si spomínate na tento projekt? Podľa výsledného efektu sa dá súdiť, že váš vzťah ku komiksu je viac ako vlažný.

– Dangler tak skvelo ilustroval krowiakovskú knihu, že veľa ľudí ju dodnes nazýva komiksom, aj keď to je, samozrejme, román na pokračovanie. V knihe, ktorú vydal Bagala, je síce aj malý komiks, ale aj ten román, novela a poviedky. Bola to veľká zábava so skvelými ľuďmi, ako Pišťanek, Taragel, Ciel, Otčenáš, Mizer... Keď to svojho času vychádzalo v Štrpkovom Kultúrnom živote na pokračovanie, každý autor predchádzajúcej časti určil, o čom bude diel nasledujúci. Takže kolegovi vždy zadal nepríjemnú úlohu, čo mu onen kolega, keď sa cyklus vracal, zasa s radosťou vrátil. Interným humorom bolo vraždenie obľúbených postáv iných autorov *Krowiaka*, za čo zvyčajne nasledovala pomsta... Neviem, odkiaľ ste si vyvodili, že môj vzťah ku komiksu je vlažný, naopak, napísal som rovnomennú hru a pred rokom som jeden robil s Danglerom do Momentu a vychádzal vyše roka. Rád verejne deklarujem svoju podporu komiksu, ale ten je v našej literárnej obci stále podozrivý, lebo je to ten poklesnutý žánr, však. Problém je asi v tom, že naša literárna obec je skôr dedina.

● Vaša debutová knižka pre deti *Noha k nohe* (spoluautor-illustrátor Dezider Tóth) vychádza v druhom vydaní, okrem toho je už na svete aj jej české a poľské vydanie. Ako sa rodil nápad urobiť túto knižku? Je pre vás tvorba pre deti oblasť, v ktorej sa cítite doma, alebo šlo skôr o ojedinelý či náhodný prípad?

– *Nohu k nohe* som napísal pod tlakom dojmu, že sa mi narodila dcéra. Dnes má sedemnásť, a aj keď mám desaťročného syna, nijaká nová

detská kniha na svet neprišla, takže to bola asi ojedinelá erupcia. V tom čase som chodieval na bytové vernisáže bratislavských výtvarníkov, ktorí nemohli vystavovať, fascinovali ma zbierky Otisa Lauberta, z ktorých následne tvoril svoje diela, tak som sa zoznámil aj s Dežom Tóthom, ktorý potom vytvoril výtvarný koncept knihy. Bez priateľstva s výtvarníkmi, bez toho veľkého tresku, ktorý nastane pri kontakte dvoch odlišných videní sveta, by *Noha k nohe* nevznikla. Dodnes som presvedčený, že pre akékoľvek umenie sú medzizánrové stretnutia nenahraditeľné.

● Ste autorom troch románov. Kritika ani v jednom prípade nešetila pochvalami. Čo vás podnietilo začať písať romány? Je rozdiel v témach, ktoré si nechávate pre divadlo a ktoré chcete stvárniť prozaicky?

– Mal som nápady, ktoré sa nehodili na hru, boli príveľmi barokové, rozrastali sa do šírky. Keďže filmy nakrúcať neviem, začal som písať svoje romány ako filmy v knihe. Sú dosť vizuálne, asi nezapriem divadelníka. Odvahu fabulovať literárny príbeh som si prvýkrát vyskúšal v *Krowiakovi* a až potom som si trúfol na väčšie plátno, hoci rozsah 200 strán je vlastne komorný, ale stačí na to, čo chcem povedať. Jacek Bukowski, ktorý do poľštiny prekladá môjho *Váňu Krutova*, povedal, že mám rád dobre napísanú vetu. Svetlo a zvuk, myslím, že toto celkom rád dostávam do svojich kníh.

● Vaše prozaické knižky, oplyvajúce charakteristickým humorom a čerpajúce témy z absurdnosti dneška i minulosti, veľakrát aj vyškierajúce sa „mýtom našim národným“, vyšli vo vydavateľstve LCA s „priliehavými“ ilustráciami Jána Ľapáka, Jozefa Gertliho Danglera, Milana Prekopa. Vyberáte si ilustrátorov vy alebo vydavateľ?

– Okrem Danglera, na ktorom sme sa dohodli spoločne, boli ostatní ilustrátori výberom vydavateľa. Prekop bol pre mňa príjemným prekvapením a jeho dizajn románu *Nada má čas* mám dosť rád.

● Knižná verzia kultového predstavenia *English is easy, Csaba is dead*, podpísaná pseudonymom Peter Doktorov, sa stala bestsellerom. Predstavenie je doteraz jedným z najnavštevovanejších, knižka dosiahla čitateľský úspech, ale kritika skôr nad ňou ohrnula nos. Vadi-nevadí?

– Ja som vlastne nijaké kritiky nečítal, len som o nich počul. Už niekoľko rokov nečítam kritiky, ani dobré ani zlé, asi preto, že ma to kedysi vyrušovalo. Knihu napísal Doktorov preto, aby literárne „zakonzervoval“ predstavenie, ktoré sa stalo v GUnaGU kultovým a aby do iného média previedol ten kolektívny gejzír argotu, humoru a krutosti, ktorý stvorili na javisku herci pod vedením režiséra Vosátka. Doktorov ani chvíľu neočakával, že mu za knihu vytesajú obelisk.

● Čo chystá Klimáček ako básnik, prozaik, divadelník, najbližšie?

– Klimáček-básnik napísal libreto opery *Alica v pekle*, ktorú komponuje skladateľ Slava Solovic a malo by ju uviesť pražské Národní divadlo. Je to príbeh autistického dievčaťa a jej sveta. Klimáček-prozaik toto leto píše román *Satanove dcéry* ako príspevok do edície novodobých spracovaní mýtov, ktoré vydáva Vydavateľstvo Slovart. Roky už nosím tento námet v hlave a práve forma mýtu o padlých anjelochoch a ich deťoch, ktoré zanechali na zemi, ma presvedčila, že budem pokračovať. Keby Vydavateľstvo Slovart nemalo túto edíciu, asi sa neodhodlám rozfúkavať tisícročný ezoterický prach. A Klimáček-divadelník momentálne sleduje skúšky svojej hry o kontroverznosti osobnosti našich dejín, ktorú skúša v Aréne režisér Čičvák. Hra sa volá *Dr. Gustáv Husák (väzeň prezidentových väzňov)*.

● A ešte raz k divadlu GUnaGU. Počas svojej histórie sa v ňom vystriedalo mnoho hercov, tvorcov, spolutvorcov a každý z nich mal vplyv aj na poetiku divadla a na výslednú podobu hier. Bude takto flexibilné divadlo aj pokračovať? A ak by ste boli veľmi nostalgický, za ktorým bývalým kolegom si občas vzdychnete?

– Momentálne divadlo kreujeme s Karolom Vosátkom a neustále prijímame nových hercov, máme nové scenografa, spolupracujeme s mladými hudobníkmi, takže regenerácia trvá a je nevyhnutná. Dvadsať rokov sa nové veci nedajú hľadať s tými istými ľuďmi. Ani ja nie som nevyčerpatelná studňa, rád sa dám inšpirovať novými hercami a ich svetom, ich témami, pocitmi o generáciu mladších ľudí. Každý raz prekvapí, keď nájdeme čosi spoločné. GUnaGU cítim ako otvorený systém, iba vďaka tomu sme prežili dvadsať rokov. Vždy som sa pokúšal dať v divadle príležitosť mladým a neetablovaným umelcom a nikdy som neľutoval. Všetci robili na dvesto percent, dal som im voľnú ruku, cítili svoju šancu, robili na vlastnom profile, ale zároveň posúvali divadlo ďalej. A za kým si vzdychnem? Zásadne mi chýba scenograf Aleš Votava, ale nielen mne.

Prípravila Zuzana Ferusová
Foto Peter Procházka

KNIŽNÁ REVUE, dvojtýždenník o nových knihách. Vydáva Literárne informačné centrum v spolupráci so Združením vydavateľov a knihkupcov SR.

Šéfredaktorka Margita Biziková. Adresa redakcie: Knižná revue, Námestie SNP 12, 812 24 Bratislava, Tel. 02/52 920 272, e-mail: krevue@litcentrum.sk. www.litcentrum.sk. Sadzba SAPAC, spol. s r. o., Bratislava. Tlač DOLIS, s. r. o., Bratislava.

Rozširuje MEDIAPRINT-KAPA, PRESSEGROSSO, a. s. Objednávky na predplatné prijíma ARES, Banšelova 4, 821 04 Bratislava, tel.: 02/4341 4665 a L. K. PERMANENT, spol. s r. o., Poštový priechodok 4, 834 14 Bratislava 34, tel. 02/4445 3711. Neobjednané rukopisy sa nevracajú. Registračné čís. 243/90, MČ 49 315. Podávanie novinových zásielok povolené RPP Ba-Pošta 12 dňa 21. 10. 93, č. j. 129/93.